БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 71 (4963)
Пятница.
АПРЕЛИИН
5
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

МАЙН УРДА ТЭЭХИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨЕ УЛАМ ЭРШЭМТЭЙГЭЭР ДЭЛГЭРҮҮЛЭЕ

Бүхэдэлхэйн ажалшадай һайн үдэр—Майн 1 хүртэр тоотойхон саг үлөө. Арадай эрхэ сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэлэй түүхэдэ ороһон энэ һайндэрые манай оронөй бүхы арадууд болбол дайнай хүсэн түгэс шалтын жэлдэ, энхэ амгалан саһай оршон байдал соо угтаха байна.

Ажалай шэнэ методые түрүүлһэн социалистическэ мүрысөөн болбол манай нэгэ оронөй хүсэн шадалые улам саашадань бүхэжүүлхэ хэрэгтэ мэдээжэ һуурин ээлжэһэниинь эли.

СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин түүхэтэ документнүүдээр ба арадай ажабайдалые, ажалшан арадай энхэ амгалан байдалые хангаха дүрбэдэхи Сталинскэ табан жэлэй түсэбөөр зоригжоһон манай республикын бүхы ажаүйлэдбэриин предприятинүүд ба түмэрзамайхинай түрүү коллективүүд Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөе шэнэ ёолгёор дэлгэрүүлээ.

Һүнгүүлиин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ Улан-Удын депогой машинистнүүд жэшээтэ һайн амжалтануудые туйлаһан юм. Ашаанай ба пассажирскэ поездүүдые графигай ёһоор ябуулхаһаа гадна, станцинууд дээрэ поездын зогсолтые багадхаһан ба 1946 оной нэгэдэхи квартал соо паровозуудай бригада бүхэн гэһэн эрбээд тонно түлишэ арбилһан байна. Энэ мүрысөөн соо жэшээ гараһан эрхим машинист Всеволод Степанов гэгшэ Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, паровозой заһабарие бригадынгаа хүсөөр үйлэдбэрилхэ гэһэн уялга абаа юм. Мүнөө машинист Степановай шэнэ ургэл түмэрзамай бүхы машинистнүүдэй дунда үргэнөөр дэлгэржэ депогой заһабарида паровозуудай зогсохо ябадал ехэ боло багадаһан байна.

Мүн тэрэшэлэн, депогой бусад цехүүд Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһонһоо хойшо һайн амжалтануудые туйлаа.

Бурят-Монголой гигант—паровозо-бүтээлгын заводой коллективэй дунда дэлгэрэһэн Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн болбол үйлэдбэриин шэнэ шэнэ амжалтануудые арбидхажа байна. Энэ заводой шэрэм шудхалаагай цехтэ нүхэр Е. Бостиинай хүтэлбэрилдэг бригада һарынгаа даалгабарие 200 процент гүйсэдхөө. Энэ бригада 13 хүдэлмэришэдһөө бүридэһэн аад, үдэр бүхэндэ 26 хүдэлмэришэнэй хэхэ юумэ хэдэг байха юм. Тус бригада соо 16 наһатай Зоя Сорокина гэдэг бии юм. Тэрэ залуухан басаган үдэр бүриингөө даалгабарие 400 процент хүртэр дүүргэжэ Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхэ солотой болоһон байна.

Паровозо-бүтээлгын завод дээрэ Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ ороогүй хүдэлмэришэн гү, али бригада нэгэшье үгы. Энээнэй ашаар, заводой олохи цехүүд нилээд горьтойгоор эхэлжэ гараһан нэгэдэхи кварталай түсэбые хэтэрүүлэн дүүргэжэ шадаа.

Заводой партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинууд болбол Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөе үргэн дэлгэрэнгы дэлгэрүүлхэ зуураа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин тухеэрэлтэнүүдые һайжаруулха шалтгаанууд үсхэлнүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна. Зарим цехүүд ажалай бүтээсые 150 процент хүртэр, дээшэлүүлһэн байна. Социалистическэ мүрысөөнэй долгин соогуур хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрэнэй. Мэнэ һаяхан хара хүдэлмэришэн ябаһан нүхэр Макутов мүнөө эрхим зарагын газорезщик болоо. Тиин Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ орохоһоо үдэр бүриингөө даалгабарие 200 процент гүйсэдхэхэ уялга абаһан юм. Мүнөө нүхэр Макутов ажалай бүтээсые 560 процент хүртэр дээшэлүүлжэ, заводой директориин зүгһөө шагнал абаһан байха юм. «Би өөрыгөө хүсэн шадалые мүнөө хүртэр мэдэхэгүй байгааб, гэжэ тэрээнине социалистическэ мүрысөөн тодорхойлоо. Майн 1-эй үдэр хүрэтэр үйлэдбэриин даалгабарие 250 процентһээ доошо бэшээр дүүргэхэб» гэжэ нүхэр Макутов мэдүүлнэ.

Мүнөө партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинууд болбол социалистическэ мүрысөөе жэшээтэ һайнаар дэлгэрүүлжэ, ажал хүдэлмэри дээрээ һайн амжалтануудые туйлаһан коллективүүдэй үүсхэлнүүдые республикын бүхы заводууд ба фабриканууд дээрэ бүгэдын шадабари болгохын түлөө тэмсэхэ уялгатай. Тэрээнтэй хамта заводууд дээгүүр олон станогто хүдэлмэрилхэ ябадал үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ байна. Эдэнэрэй дүй дүршэлые улам саашадань дэлгэрүүлхэ, олон станогто хүдэлэгшэдэй тооё олошоруулха шухала зорилго манай урда табигдаад байна.

Түрүү хүдэлмэришэдэй, бригадын ба заводуудай тухай хэлэхэ зуураа, мүн гээгдэжэ ябаһан хүдэлмэришэд, бригаданууд ба предприятинүүд тухай мартажа болохогүй. Манай партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинууд болбол гээгдэжэ ябагшадай дунда Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлэн тэдэнэрые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха гэһэн ябадалда тусхай анхарал хандуулха ёһотой болоно.

Зарим предприятинүүд дээгүүр «манай хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ» гэһэн юрын хооһон шууяан тарадаг. Тиихэтэй хамта хэдэн олон тоонуудые суглуулжа элдэб баримтануудые гаргабашье, бодото ажа дээрээ жэшээтэ һайн амжалта туйладаггүй ябадал үзэгдэдэг. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ социалистическэ мүрысөөе ёһотой һайнаар дэлгэрүүлжэ шадаагүй, ганса нэгэн рекордно хүдэлмэринүүдые урдаа баиһан буруу дүршэл харуулана гээшэ.

Социалистическэ мүрысөөн хадаа хүдэлмэришэн, бригада, цех бүхэнэй хоорондо тодорхойгоор баталагдаха, тэдэнэрэй абаһан уялгаа хэдэн шэнээн дүүргэжэ байһыень харуулха ба дүй дүршэлыень бүгэдын шадабари болгохо гэһэн ябадалда байна.

Мүрысөөн болбол социалистическэ ажалай жэшээтэ һайн метод гэжэ тодорхойлогдодог гээшэ. Тиимэ туладань энэ һургуулида шэнэ ороһон залуу хүдэлмэришэдые тон олоор хабаадуулха ябадал шухала байна.

Завод, фабриканууд ба ажаүйлэдбэриин предприятинүүдэй бүхы хүтэлбэрилэгшэд ба партийна организацинууд болбол сталинска табанжэлээр табигдаһан түсэбые түрүүшын үдэрһөө эхилэн бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө коллективые элсүүлхэ харюусалгата зорилготой байна.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлые хаа хаанагүй хүндэтэ һуурида гаргажа, тэдэнэрэй ажалай дүршэлые дэлгэрүүлхэ ябадал хадаа гээгдэжэ ябаһан хүдэлмэришэд, цехүүд ба бригадануудые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргахань лабтай. Иимэ дээрэһээ социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые саг саһа соонь гаргажа бүхы хүдэлмэришэдтэ соносхохо ёһотой.

1946 оной үйлэдбэриин түсэбые түрүүшын һарануудһаа эхилэн үлүүлэн дүүргэхын түлөө улам эршэтэй тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэе!

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, түрүү коллективүүдэй апрель һарын түсэбые апрелиин 25 хүртэр гүйсэдхэхэ гэһэн уряалые бодото дээрэнь бэелүүлэе!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр М. Ф. Владимирские Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Түрэһэнһөө хойшо 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, түрэнэй ба партийна олон жэлэй амжалтата ажал-ябуулгынь түлөө нүхэр Владимирский Михаил Федоровичые Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1946 оной апрелиин 1.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Р. С Землячка-Самойловае Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Түрэһэнһөө хойшо 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, гүрэнэй ба партийна олон жэлэй амжалтата ажал-ябуулгынь түлөө нүхэр Землячка-Самойлова Розалия Самойловнае Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1946 оной апрелиин 1

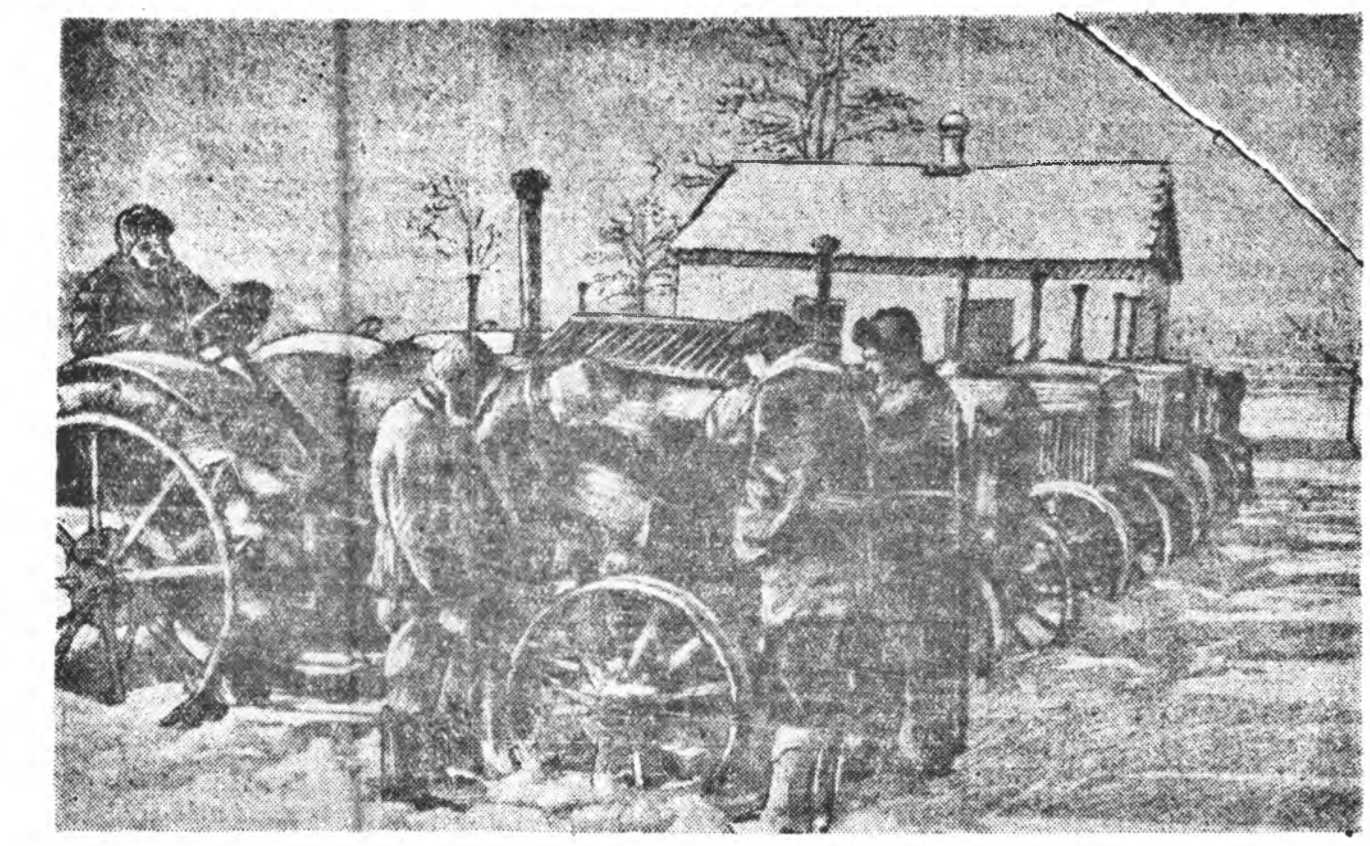

Краснодарска хизаарай Куйбышевска МТС-тэ. Гүрэнэй комисси заһабарилагдаһан тракторнуудые тушаан абажа байна.
П. Нальницкиин фото (ТАСС-эй фотохроника).

ХАБАР БОЛОО, ДУЛААРАА ХАБАРАЙ ТАРИЛГА ЭХИЛЭЕ!

Ургасые дээшэлүүлхын түлөө

ЗАИГРАЕВО, (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозууд хүдөө ажалай культурануудай ургасые дээшэлүүлхын түлөө шухала хэмжээнүүдые абажа байна.

Апагалай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой членүүд энэ жэлдэ ороһото культурануудай ургасые дээшэлүүлхын түлөө агротехническэ хэмжээ-ябуулганууды зүбөөр бэелүүлхэ, газараа һайнаар уһалха мэтын зорилгонуудые зураалһан байха юм. Тиин, эндэхи газар уһалха хүдэлмэридэ үргэн далайсатайгаар оролсоһон байна. Һаяхан энэ колхоздо тарилгын газар уһалха хэдэн һубаг канавануд заһабарилагдажа бэлэн болоо. Мүнөө үедэ һайрамай уһа урадхуулжа, сабшалан болон хадалангай газарые уһалха хүдэлмэри үнгэргэжэ байха юм.

Тэрэшэлэн Орджоникидзын нэрэмжэтэ «III Интернационал» колхозууд һубаг канавануудаа бэлэдхэжэ байна. Эдэ колхозууд ороһото культурануудай ургасые дээшэлүүлхын түлөө газараа хаһа соонь, һайнаар уһалха уялгануудые абаһан байна.

П. МЕТЛЯЕВ.

Һайн шанартайгаар заһабарилаа

Дмитрий Игнатьевич Полынцев гэгшэ һаяхан Улаан Армиһаа табигдажа өөрынгөө түрэл нютаг—Кударын аймагта бусажа ерэһэн юм. Тэрэ дороо нүхэр Полынцев «Красный Октябрь» гэжэ өөрынгөө колхозой ажалда туһалхые хүсэһэн байгаа. Тиихэдэнь колхозой правлени энэ нүхэрые түмэршэ дархан болгожо томилоод, хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдые заһабарилха даалгабари үгэһэн байна. Тэрээнһээ хойшо Дмитрий Игнатьевич тарилгын машина зэмсэгүүдые урап гараар заһабарилжа оробо.

Заһабарилга эхилһэнһээ хойшо эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилһэнэй ашаар, 20 плуг, 11 борной, 2 сеялкэ эрхим шанартайгаар бэлэн болгоһон байха юм. Мүнөө тус колхозой тарянажалай бригаданууд Дмитрий Игнатьевич Полынцевэй эрхим шанартайгаар заһабарилһан хүдөө ажалай машинануудые абаад, поли дээрэ

О. ГРИГОРЬЕВА.

Эртын борнойлго эхилбэ

Һүүлэй үедэ болоһон урин дулаан үдэрнүүдтэ газарай хүрьһэн гэдэжэ байна. Хүрьһэнэй гадахые саг үргэлжэ шалгажа байһан Кяхтын зарим колхозууд газараа түүбэрилэн борнойлжо эхилбэ.

«Пограничник» колхозой поли дээрэ 9 борной гарачхай. Мүн «Красное знамя», «Улаан Субарга», «Улаан Табангууд», Сталинай, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд эртын борнойлго эхилээд, газарай хүрьһэндэ шинг нойто тогтоожо байха юм.

Һаяар үшөө хэдэн колхозууд поли дээрэ эмхитэйгээр гаража, тарилгын урда тээхи элдүүрилгэдэ орохонь. Аймагай колхозуудай тарилгада бэлэдхэлые тушаан абаха гүрэнэй комисси хүдэлмэрөө дүүргэбэ. 11 колхоз полевой хүдэлмэридэ бүримүһэн бэлэн болоһон байгаа. Зарим колхозуудаар элируулэгдэһэн дутуунууд усадхагдажа байна

Хүсэн түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахань

Үндэр ургасын бата бэхи үндэһэ һуури табихын түлөө үдэр бүри оролдожо байһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз тарилгада бэлэдхэлээр Кударын аймаг соо түрүү зэргэдэ ябана. Хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилга энэ колхоздо үни хада дүүргэгдэһэн байха юм. Колхозой түмэршэ дархан Будажап Аюшеев 50 плуг, 12 борной, 4 драпач ба сеялкэнүүдые эрхим шанартайгаар заһабарилаа. Мүн 120 хэһэг хомут тоногууд бэлэн болгогдоод байна.

Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые тус колхозойхид муу бэшээр үнгэргэһэн ба тэрэнине эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлһээр. Дүүрэн бэшэ мэдээгээр поли дээрэ 1.800 шарга наг шэбхэ гаргагдаһан ба 50 центнер үнэһэн, 9 центнер шубуунай аргал суглуулагдаһан байха юм.

Хабарай полевой хүдэлмэриие гол түхэбтөө мори унаа шиидхэхэ байна гэжэ һайса мэдэһэн тус колхоз эдихэ хүсые һайнаар бэлэдхэжэ байна. «1946 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолой ёһоор тус колхоз хүдэлмэришэ моридоо амаруулжа һайн тэжээлдэ табиһан байха юм. Тэрэнэй ашаар, морн унаагайнь хүсэ шадал дээшэлээ.

Нүхэр Сталинай Москва городой Сталинскэ һунгуулиин округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн түүхэтэ үгэдэ харюу болгон дээрэ дурсагдаһан артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозниигууд хабарай тарилгые хүсэн түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха уялга абаа һэн. Мүнөө болоходо тэдэнэр абаһан уялгануудаа үнэн хэрэгүүдээр дүүргээд, тарилгын урда тээхи элдүүрилгые эмхитэйгээр эхилхэнь.

Б. ЦЫРЕНОВА.

Һайн бэлэдхэл хэбэ

Энэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряахын түлөө эдибхитэйгээр оролсоһон Прибайкальска аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ артелиин эрэгтэй эмэгтэй членүүд хабарай тарилгада бэлэдхэлые хаһа болзор соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэһэн байна. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бурдуковский болон правлениин бүхы членүүд хабарай полевой хүдэлмэридэ бэлэдхэлые хаһа соонь, һайн шанартайгаар түгэсхэхэ хэрэгтэ бүхы колхозниигуудаа элсүүлһэн байха юм. Тэрэнэй ашаар, полевой хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ хүдөө ажалай машина зэмсэг ба моринойтранспортна хэрэгсэлнүүд бүримүһэн заһабарилагдажа хүсэд түгэс болонхой.

Бригада звено бүхэндэ тарилгада ябаха мори унаа болон зэр зэмсэгүүд тушаагдажа үгтэһэн байна. Хабарай тарилгын түсэб табигдажа, колхозниигуудаар баталагдаад байна.

Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые тус колхоз урда жэлнүүдэйхиһээ үлэмжэ һайнаар үнгэргэһэн байна. Тарянажалай бригаданууд хүсөөр поли дээрэ 4.163 шарга наг шэбхэ гаргагдаһан, 10[illegible] центнер үнэһэн, 41 центнер шубуунай аргал суглуулагдаһан байха юм.

Тарилгада бэлэдхэлые саг соонь шиидхэһэнээрээ хизаарлаагүй байһан Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой правлени хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ колхозниигуудые бүхы хэрэгсэлнүүдээрынь хангаха шухала хэмжээнүүдые хараалжа байна. Поли дээгүүр хүдэлмэрилхэ эхэнэрнүүдэй хүүгэдтэ зорюулан ясли бэлэдхэжэ байнхай.

Колхозниигуудые элеэ хоолоор таһалдуулхагүйн тулада 2.000 килограмм заһаһа ба бусад продуктнуудые бэлэдхээ.

Үндэр ургасын түлөө эршэтэй тэмсэл хэжэ байһан энэ артелиин членүүд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые үглөө мүнөөгүй эхилхээр зэһээд байна.

Т. ЛЕОНИДОВ.

Ефремовскэ звеногой уялга

Үнгэрэгшэ жэлэй сагай уларилай тиимэ һайн бэшэ байһан болобошье, Заһын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой ефремовскэ звеногой членүүд даажа абаһан участок дээрэһээ дунда зэргээр гектар бүриин 12 центнер ургаса абаһан байгаа. Энэ звеногойхид иимэ амжалтануудые имагтал агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые һайнаар бэелүүлжэ, таряанай газарые зүбөөр элдүүрилһэнэй, социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоһоной, жаяг заршамые шангаар сахиһанай ашаар туйлаба.

Звеное даагшаар томилогдоһон 75 наһатай үбгэн Будажап Балданов гэгшэ үндэр ургаса гүйлахын түлөө үнэн сэхээр оролдоно.

Энэ жэлдэ тус колхозой правлени ефремовскэ звенодо 60 гектар таряанай газар таһалжа тушаагаад, 7 хүниие нэмэжэ үгөө. 1945 оной декабрьһаа абаад, тус звено тарилгада бэлэдхэжэ эхилһэн байна.

Нютагай үтэгжүүлэлтэнүүдые бэлэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Тарилгын бүхы газар дээрэ саһа тогтооһон, 3.000 тухай шарга наг шэбхэ гаргаһан, мүн үнэһэ ба шубуунай аргал ехээр суглуулһан байха юм.

Тиин, дээрэ дурсагдагша ефремовскэ звено тарилгада эрхим һайн бэлэдхэлтэйгээр орожо, дунда зэргээр гектар бүриин 14 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абахаһаа гэһэн уялга абаба. Үндэр ургасын бата бэхи үндэһэ һуури табижа байһан энэ звеногой членүүд поли дээрэ мэнэ гэһээр гаража, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ үндэһэ һуури табиха байһандань найдагдана.

Ж. ГОМБОИН.

Туһалбариин ажахы тарилгада бэлэн

Хэлхээ-холбооной управлениин туһалбариин ажахы хабарай тарилгада бэлэдхэл һайнаар үнгэргэжэ байна.

Энэ ажахын хүдэлмэрилэгшэд таряалангай талмай дээрэ 640 тэргэ наг шэбхэ гаргаһан, 15 центнер үнэһэ ба 2 центнер шубуунай аргал суглуулһан байна. Гадна 20 гаран морид һайн шарууһан дээрэ амаруулагдажа байха юм.

Хоёр хүниие өөрынгөө мэргэжэлдэ һургаба

Паровозо-бүтээлгын заводто һүүлэй үедэ Улаан Армиһаа бусажа ерэһэн 60 гаран фронтовигууд хүдэлмэрилнэ. Хуушанай хүдэлмэришэд эдэнэртэ ехэхэн туһаламжа узүүлдэг юм.

Долбежно станок дээрэ хүдэлмэридэг нүхэр Привалов өөрынгөө мэргэжэлдэ 2 фронтовигые һургаха гэһэн уялга абаһан байгаа. Энэ нүхэрэй мэргэжэлые шудалхаа хүсэһэн фронтовигууд нүхэд Степкин ба Байначев гэгшэд тус мэргэжэлые мини нэгэ һара соо шудалан гарабад.

Мүнөө тэдэ нүхэд бээ даанхай хүдэлмэрилэгшэд болоод, халаанайгаа даалгабари 200 процент хүртэр дүүргэнэ.

Шэнэ кадрнуудые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нүхэр Приваловай анхаралтайгаар хандаһанайнь түлөө заводой управлени шагнал үгэһэн ба баясхалан хүргэһэн байна.

Танай захяа дүүргэхэбди

Улан-Удын оёдолой фабрикада нүхэр Серафима Прокопьевагай мастераар хүдэлмэрилдэг цех март һара соо һайнаар хүдэлмэрилбэ.

Энэ цех һарынгаа даалгабари 112 процент дүүргэһэн байгаа. Цехын хүдэлмэрилэгшэд городой ажалшадһаа хубсаһа оёхо захяа абахадаа, тэрээниие саг болзор соо һайн шанартайгаар дүүргэдэг байна. Тиимэ дээрэһээнь тэндэ хубсаһа оёулхые үгэһэн хүнүүд нүхэр Прокопьевада ба тэрэнэй хүтэлбэри доро хүдэлмэрилжэ байһан оёдолшодто зүрхэнэй баясхалан хүргэдэг байна.

1000 түхэригтэ нэмэлтэ продукци үгэхэбди

Сэлэнгын аймагай эдеэ хоолой комбинат хүдэлмэришэдэй хоорондохи мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаһан дээрэһээ, энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые 6 хоног урид дүүргэбэ.

Мүнөө энэ комбинадай хүдэлмэришэн бүхэн Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, апрель һара соо 1000 түхэригтэ нэмэлтэ продукци үгэхээр уялга абаба.

Ангуушад сезоной түсэб дүүргэбэ

Прибайкальска «Заготживсырьегой» конторын хүдэлмэрилэгшэд аймагай ангуушадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна. Тиигэһэнэйнгээ ашаар, энэ контора болбол 1945—46 оной агнууриин сезоной түсэбтэ даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэээ.

Жэшээлхэдэ, ангай арһа бэлэдхэлэй түсэбые 169,6 процент дүүргэжэ, апрелиин нэгэнэй мэдээгээр. республика дотороо түрүүлбэ.

Тэрэшэлэн алууһа малай арһа бэлэдхэлээр түсэбүүдээ 100 гаран процент дүүргэһэн байна

Колхозой шэнэ барилганууд

Прибайкальска аймагай Турантаевска сомоной Чкаловай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлэй апрелиин 1-һээ эхилжэ колхозойн гоо дэргэдэ тээрмэ барижа эхилбэ.

Энэ тээрмэнь электрическэ хүсөөр ябуулагдаха байна.

Тэрэшэлэн тус колхозой правлени огородой шэнэ ургасануудай гартар овощехранилища барижа дүүргэхээр хараалана

Комсомолецуудай бэлэг

Байкало-Селенгинскэ пароходствын дэргэдэхи хоёрдохи ремесленнэ училищын комсомолецууд ба залуушуул һуралсалдаа хандахаһаа гадна, патриотическэ хэрэгтэ жүлхэмжэтэйгээр оролсоно.

Эдэ залуушуул ба комсомолецууд өөһэд хоорондоо 1.075 түхэриг суглуулжа «Бурят-Монголой Комсомолец» гэжэ корабль байгуулгын фондо оруулба.

Даалгабаряа 120 процент дүүргэбэ

Социалистическэ арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбөөр зоригжуулагдаһан Улан-Удын Мелькомбинадай хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ һарада эршэмтэйгээр хүдэлмэрилбэд.

Пигэжэ энэ коллектив март һарынгаа даалгабари 101 процент дүүргэһэн байна

Энэ һарын туршада крупа үйлэдбэриин дэг заводой коллектив илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ, һарынгаа даалгабари 12[illegible] процент дүүргэбэ.

Партийна ажабайдал

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэридэ гол анхаралаа табиха

Һаяхан ВКП(б)-гэй обкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагай дэргэдэ болоһон партиин айкомуудай эмхидхэлэй-инструкторска таһагуудые даагшанарай семинар дээрэ партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри тушаа тон һонирхолтой лекцинүүдые шагнаһан байгаабди.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри болбол партиин гол шухала асуудалнууд болоно. Тиимэһээ ВКП(б)-гэй айкомуудай эмхидхэлэй-инструкторска таһагууд болбол энэ асуудалнуудаар гол шухала түрүүнүүдые бэелүүлхэ үүргэтэй болоно. Теэд, зарим айкомуудай бюрогой члэнүүд ба секретарьнууд гол анхаралаа партийно-эмхидхэлэй асуудалнууд тушаа хандуулдаггүй, гансахан ажахын асуудалнууд тушаа табидаг байхань саашадаа тэсэмээр бэшэ гэжэ һананам.

ВКП(б)-гэй Кабанскын айкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагай хүдэлмэрилэгшэд болбол партиин эхин организацинуудай секретарьнуудые идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ, партийна ажахые һайжаруулха, коммунистнуудай дунда партийна жаяа заршамые һайжаруулха гэхэ мэтын асуудалнуудые нилээдгүй ехээр шиидхэһэн байха юм.

Тиибэ яабашье, партиин айкомой бюро болбол эмхидхэлэй-инструкторска таһагай үмэнэһөө табигдаһан асуудалнуудые өөрынгөө заседани дээрэ зүбшэн хэлсэдэггүй гэхэ гү, али гоо доггүй байха ябадалнуудые гаргадаг байгаа. Иимэ ябадал саашадаа тоншье таарамжагүй болоно гээшэ. Ушар иимэһээ партиин айкомуудай эмхидхэлэй-инструкторска таһагай хүдэлмэрилэгшэд болбол партийна шухала асуудалнуудые партиин айкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсүүлхэ тушаа асуудал табиха ёһотой болоно.

Тэрээнһээ гадна, партиин айкомуудай таһагуудай бүхы инструкторнууд болон пропагандистнууд болбол хүдөө нютагуудта гарахадаа, өөһэдынгөө бүхы анхарал оролдолгые партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа хандуулхань угаа шухала. Тэрээнтэй хамта, партийна эхин организацинуудай секретарьнуудые суглуулжа, тэдэнэртэй семинар үнгэргэхэ зуураа, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри тушаа тодо һонор заабаринуудые үгэжэ байбал партийна эхин организацинууд коммунистнуудые политическэ талаар хүмүүжүүлхэ болон өөһэдынгөө үмэнэхи зорилгонуудые зүбөөр эмхидхэжэ, ажал хүдэлмэринүүд дээрэ амжалтануудые туйлаха байһандань хэншье һэжэгхэгүй.

Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай партийна организациин зэргэдэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай жэлнүүдтэ абтаһан партиин члэнүүдэй 409 кандидатнууд бии. Эдэ залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ тушаа аймагай партийна организаци бага бэшэ эмхидхэлэй хүдэлмэри хэжэ байна.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, залуу коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлхэ угаа шухала удхашанартай болоно. Гэбэшье, манай хүдэлмэри дээрэ ехэхэн дутуу дунданууд бии. Түүнэй түрүүндэ, залуу коммунистнуудые политическэ талаар хүмүүжүүлхэ тушаа тон бага хүдэлмэри хэгдэнэ. Эгээл иимэһээ бидэнэр партийна эмхидхэлэй хүдэлмэридэ гол анхаралаа табиха ёһотойбди.

ВКП(б)-гэй айкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагай хүдэлмэрилэгшэд болбол колхоз, МТС болон ажаүйлэдбэриин предприятинуудай дэргэдэхи партийна эхин организацинуудые бии болгохо тушаа гол анхаралаа табиһан байгаа. Тиин, мүнөө манай аймагай 8 колхозуудай дэргэдэ партийна эхин организацинууд эмхидхэгдэжэ, тэндэ коммунистнуудай тоо үдэр ерэхэ тудам ургажа байха юм. Эдэ залуу коммунистнуудые большевистскэ партиин историтой гүнзэгыгөөр танилсуулха тухай бидэнэр гол анхаралаа хандуулнабди. ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые шудалха болон Советскэ Союзай Эсэгэ оронос хамгаалгын агууехэ дайнай жэлнүүдтэ нүхэр И. В. Сталинай зохёолнуудые шудалха тушаа партийна эхин организацинууд бүхэнэй дэргэдэ кружогууд эмхидхэгдэжэ, тэндэ бүхы коммунистнууд эдибхитэйгээр хабаадалсажа, өөһэдынгөө идейно-политическэ болон теоретическэ бэлэдхэлнүүдые дээшэлүүлнэ.

А. КУДРЕВ.

ВКП(б)-гэй Кабанскын айкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагша.

Коммунистнууд өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлнэ

Прибайкальска аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин дэргэдэхи партийна эхин организацида 9 коммунистнууд тоологдоно. Эдэ коммунистнууд өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар эдибхитэй хүдэлмэри хэдэг юм.

Тус партийна эхин организациин секретарь нүхэр Помулев гэгшэ коммунистнуудайнгаа идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилготойгоор кружок эмхидхээд, тэндэ коммунистнууд ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые шудалжа байна. Энэ кружок январь һара соо эмхидхэгдэһэн байгаа. Мүнөө тус кружогто ябадаг коммунистнууд ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсын 6-дахи бүлэгые шудалжа байна. Кружогые хүтэлэгшэ ВКП(б)-гэй айкомой пропагандист нүхэр Засухина кружогойнгоо занятиие эмхидхэйтээр ба ойлгосотойгоор үнгэргэдэг юм.

Һаяхан тус кружогой ээлжээтэ заняти дээрэ нэгэдэхи империалистическэ дайн сэрэгтэ хабаадалсаһан хуушанай коммунист нүхэр Бурдуковский гэгшэ тэрэ дайн сэрэгэй үедэ солдадуудай дунда большевигүүдэй ябуулдаг агитационно-ойлгуулалгын хүдэлмэриин методтэй кружогто ябагшадые танилсуулба.

Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Помулев болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ Улаан Армиин политхүдэлмэрилэгшэдэй ябуулһан агитационно-ойлгуулалгын хүдэлмэри тухай һонирхолтой үгэ хэлэһэн байна. Кружогые хүтэлэгшэ нүхэр Засухина занятиин һүүлээр богонихон тобшолол хэхэ зуураа, удаадахи занятида хэн ямар темээр хөөрэлдөө үнгэргэхэ тушаа заабари үгэбэ.

Тэрээнһээ гадна, эндэхи коммунистнууд болбол нүхэр Сталинай болон бусад вождьнорой һунгагшадай урда хэлэһэн үгэнүүдтэй, мүн СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин материалтай коммунистнуудаа танилсуулхаһаа гадна, бүхы колхозниктуудта энэ материалай удхашанарые гүнзэгыгөөр ойлгуулдаг болоо. Эдэ коммунистнуудһаа аймагай бусад партийна организацинуудай коммунистнууд жэшээ абаха үүргэтэй.

В. КУПРИЯНОВ.

Агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй семинар дээрэ

ВКП(б)-гэй Заиграйн айком болбол аймагайнгаа бүхы колхозуудай дэргэдэхи агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые суглуулжа, тэдэнэртэй семинар үнгэргэлэн байгаа. Партиин айкомой секретарь нүхэр Щербаков болбол «Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ ба агитколлективүүдэй зорилгонууд» гэһэн элидхэл хэбэ.

«1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай» гэһэн элидхэл пропагандист нүхэр Газизов хэхэ зуураа, энэ талаар тодо һонор заабаринуудые үгэбэ. ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Перевалов болон партиин айкомой партийна кабинедые даагша нүхэр Шергин гэгшэд агитационно-нитын хүдэлмэри һайжаруулха тухай заабаринуудые үгэһэн байгаа.

Г. БАДМАЕВ.

Комсомольско организацинуудай секретарьнуудай семинар болобо

ДООДО-ТОРИ. (Манай тусхай корреспондент) ВКП(б)-гэй Ториин айком болбол комсомольско эхин организацинуудай секретарьнуудые политическэ талаар хүмүүжүүлхэ тушаа ехэхэн анхарал оролдолгёо хандуулаг болоо. Һаяхан ВЛКСМ-эй айком болбол партиин айкомой халуун туһаламжатайгаар аймагайнгаа центртэ 10 часай программатайгаар колхозно комсомольско эхин организацинуудай секретарьнуудай семинар үнгэргэбэ.

Тус аймагай 17 колхозуудай комсомольско эхин организацинуудай секретарьнууд энэ семинарта хабаадалсаа. Семинарта хабаадалсагшад иимэ темэтэй лекцинүүд ба элидхэлнүүдые шагнаба: „Ленин ба Сталин гэгшэд Октябрьска социалистическэ революциие эмхидхэгшэд ба хүтэлбэрилэгшэд мүн", „ВКП(б) болбол комсомолые эмхидхэгшэ ба хүтэлбэрилэгшэ", „Комсомолой члэнүүдэй эрхэ ба уялга", „Манай ороноо социализм байгуулха тушаа Ленин ба Сталинай түсэб", „Комсомольско эхин организаци болбол комсомолой үндэһэ һуури мүн", „ВКП(б)-гэй XVIII съезд ба комсомолецүүдэй арадай ажахыда хабаадалга", „СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулиин дүнгүүд ба комсомолецүүдэй зорилгонууд".

Аймагай газартаряалангай таһагай главна зоотехник нүхэр Артамонов болбол социалистическэ хүдөө ажалые улам саашань хүгжөөхэ тушаа болон малажал тушаа хөөрэлдөө үнгэргөө. Мүн АЗО-гэй ахалагша агроном нүхэр Грацкин гэгшэ агрономическа темээр лекци уншаһан байха юм.

Семинарай һүүлээр ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Норбоев комсомольско хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа элидхэл хэжэ, семинарта хабаадалсаһан бүхы секретарьнууд өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай андалдаа хэбэ.

Б. ДАНСОРУНОВ.

Гүрэнэй хоёрдохи подшипникова заводой бригадир Мария Андреевна Малышниковада ажалай үндэр бүтээсые харуулһанай түлөө хоёрдохи зэргын Сталинска шан үгтэһэн байна.

Н. Ситниковай фото (ТАСС-эй фотохронико).

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Украинын барилгашадай мүрысөөн

КИЕВ, апрелиин 1. Табанжэлэй түсэб тухай хуули болбол Украинын городууд ба тосхонуудаар үргэн далайсатай һэргээн бодхоолгын хүдэлмэриие ба ажаүйлэдбэриин шэнэ объектнүүдэй барилгые хараална. Шэнэ табанжэлдэ 30 домнонууд, 500 прокатна станогуудые, 77,5 миллион тонно нүүрһэ үгэхэ хүсэтэй Донецкэ нүүрһэнэй шахтануудые һэргээхэ ба бариха, Днепрогэсые ашаглалгада үгэхэ, электростанцинуудай хүсые 2 миллион 574 мянган киловаттаар ехэ болгохо, Дашава—Киевэй газопроводые ашаглалгада оруулха, машина-бүтээлгын, судна-бүтээлгын, химическэ ба ажаүйлэдбэриин бусад һалбаринуудай хэдэн зуугаад предприятинууд һэргээгдэхэ ба баригдаха юм.

Украинын түрүү барилгашад, № 26 Харьковска тусхай барилгын монтажна частиин хүдэлмэришэд, инженернүүд ба техникүүд болбол программаяа урид дүүргэхын түлөө республикын барилгашадай мүрысөөе үүсхэбэ. Харьковайхид өөһэдынгөө уялгануудые дүүргэжэ байнад. Кировэй нэрэмжэтэ турбогенераторна заводой үйлэдбэриин талмайе сэрэгэй урда тээхи хэмжээдэнь хүргөөд байна. Богонихон болзор соо энэ заводой барилга дээрэ олон мянгаад хүдэлмэришэд мэргэжэлтэй боложо һургагдаа, барилгын болон монтажай техническэ зорилгонууд шиидхэгдэв. барилгын материалнуудые бүтээхэ өөрын бааза байгуулагдаа.

Украинын хэдэн олон барилгашадай коллективүүд харьковчануудай унатэ үүсхэлые дэмжэлсэжэ мүрысөөндэ оролсобо. Киевскэ тусхай монтажна № 305 частиин хүдэлмэришэд энэ жэлдэ гэр байрын ба коммунальна барилгын 20 гаран объектнүүдые болзорһоонь урид барижа дүүргэхэ уялга абаа. Петровскиин нэрэмжэтэ заводые һэргээн бодхоожо байһан хэдэн мянгаад хүнүүд 1946 оной хоёрдохи квартал соо домно болон мартенэ болзорһоонь урда хүдэлгэжэ эхилхэ. Николаев городой барилгашад, 61 . коммунарнарай нэрэмжэтэ заводой модельна, инструментальна шудхалгын цехүүдэй корпусуудые барижа дүүргэхэбди гэжэ уялга абаба (ТАСС).

СССР-эй баруун районуудай нүүрһэнэй ажаүйлэдбэри мартын ба нэгэдэхи кварталай түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ

Манай ороной баруун районуудай нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин Министерствын шахтануудай горнягууд һараһаа һарада нүүрһэ малтаха ябадалаа үргэдхэжэ байна. Тус министерствын бүхы комбинадууд гүрэнэй март һарын түсэбые үлүүлэн дүүргэбэд. Энэ һарада суудхэ соо малтаһан нүүрһэниинь үнгэрһэн жэлэй март һарынхиһаа 28,1 процентээр ехэ болоо.

СССР-эй баруун районуудай нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин министерство нүүрһэ малтаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоо урид мартын 20-до дүүргэбэ. Программаһаа үлүү 190 эшелон нүүрһэ арадай ажахыда үгтэһэн байна. Донбассантрацит, Ростовуголь ба Донбасстахи Артемуголь гэжэ комбинадууд ба Грузуголь гэжэ комбинат онсо һайнаар хүдэлмэрилһэн байха юм. (ТАСС).

ЦЕМЕНТНЭ ЗАВОДОЙ БАРИЛГА

МОЛОТОВ. мартын 26. (ТАСС). Губаха гэжэ городто шэнэ цементнэ заводой барилга ябуулагдажа байна. Барилгашад болбол гол корпусыень ба клинкерэй складай гэрые бодхооһон байна. Түмэрхаргын полотно табиха газарай хүдэлмэринүүд дүүргэгдэв.

Энэ оной июльдэ заводой түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтэхэ юм.

АРБАДАХИ КЛАССТА ЗААДАГ ҺУРГАГШАНАРАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА ЗҮБЛӨӨН

1946 оной мартын 27—28-да Улан-Удэ городто, 10-дахи класста ород хэлэ ба литература, мүн математика заадаг һургагшанарай республиканска зүблөөн болоһон байна.

Энэ зүблөөе БМАССР-эй Гэгээрэлэй Министр О. Шадаров нээбэ.

«Дунда һургуулиин һурагшанарай ород хэлэ ба литературын мэдэсын хэмжээ гэрээндэ үзэгдэһэн дутуу дундануудые мүнөө жэлдэ усадхаха хэмжээ-ябуулага тухай» Бурят-Монголой педагогическа институдай доцент И. Чагин дэлгэрэнгы элидхэл хэлэбэ.

—Үнгэрэгшэ жэлдэ хэгдэһэн дунда һургуули дүүргэлгын ба дээдэ һургуулида оролгын экзаменуудһ мүн энэ һуралсалай жэлэй түрүүшын хахадай эсэстэ хэгдэһэн шалгалтануудһ 10-дахи классай һурагшанарай ород хэлэ ба литературын мэдэсын тон доодо хэмжээндэ байһаниие элирүүлээ. Тэдэнэр орфографическа ба синтаксическа алдуу гаргадаг. Үгын анализ хэжэ шададаггүй байтаа. Зохёол бэшэхэдээ нэгэн янзаар бэшэдэг гү, али ном дэбтэрһээ буулгадаг, найруулгын алдуу хэдэг, өөһэдынгөө һанамжые найруулан хэлэжэ шададаггүй байха юм. Литературын теори тон муугаар мэдэдэг байна. Уранһайхан литература уншалгань тон һула. Уранзохёолшод Л. Толстой, Н. Гоголь ба бусадай зохёолнуудые уншадаггүй байха юм.

Түнхэнэй, Бичурын ба Городок городой һургуулинуудта ород хэлэ ба литература заалга илантаяа һулаар табигдаһан байна юм. Энээнэй шалтагаан гэхэдэ эхин ба хүсэдбэшэ дунда һургуулинуудай һурагшанарай бэлэдхэл багатай. 10-дахи классай һурагшанарай дүй дүршэл багатай байһан ябадал болоно. Дунда һургуулинууд муу бэлэдхэлтэй һурагшанарые педагогическа институтта үгэдэг байна. Бидэ педагогическа институтта ород хэлээр нэмэлтэ хэшээл ябуулдаг байгаашье һаамнай, зорилгоёо хүсэд хүрэжэ шададахагүй байна. Юуб гэхэдэ, һурагшанар дунда һургуулида гүнзэгы һайнаар шудалан һураагүй дээрэһээ болоно. Гадна һурагшанарай хэшээлһээ гадуур һураха хүдэлмэриие эмхидхэдэггүй ба тэрэниие һулаар хүтэлбэрилдэг ябадал болоно. Һурагшанар үзэһэн зүйлөө дахин дабтажа үзэдэггүй байха юм. Мүн һурагшанарай мэдэсэдэ ёһо тэды хандаха ябадал һурагшанарай практикада үзэгдэдэг байна.

Дээдэ классуудта заадаг һургагшанарай зорилго хадаа һурагшанарай мэдэсэдэ үзэгдэжэ байһан дутуунуудые усадхаха ябадал болоно. Үзэһэн материалнуудаа гүйсэд дахин дабтажа үзэхэ саг хүрэхэгүй дээрэһээ, гол шухала зүйлнүүдыень дабтажа үзэхэ шухала болоно. Ород хэлээр үзэһэнөө дахин дабтахадаа тусгаар хэшээл хэхэгүй, харин литератураар хэгдэһэн бэшэлгын хүдэлмэритэй нягта таарулан үнгэргэхэ хэрэгтэй. Ород хэлэ ба литератураар үзэһэн зүйлөө дахин дабтахадаа түсэбэй ёһоор ябуулха, тон бэрхэтэй асуудалыень класс дотороо дабтаха ба хүнгэн асуудалыень һурагшанар гартаа үзэхэ ёһотой.

Дээдэ классай һурагшанарай мэдэсые бүрихэн тэмдэглэхэ карточкануудые зохёохо шухала. Гадна 10-дахи классто номдоо муу ябаһанһаа таһарха ябадал үзэгдэжэ болохогүй байһые мэдэхэ шухала болоно,—гэжэ нүхэр Чагин элидхэл соогоо хэлэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр 11 хүн үгэ хэлэбэ. Тэдэнэй тоодо дунда һургуулиин һургагшанар директорнууд Гэгээрэлэй Министерствын хүдэлмэрилэгшэд бии.

Улан-Удэ городой № 3 дунда һургуулиин һургагша Писунова өөрынгөө үгэ соо иигэжэ хэлэбэ: 10-дахи классай һурагшанарай эрдэм шадабариин һула байһанай шалтагаан хадаа эхин ба хүсэдбэшэ дунда һургуулинуудай һурагшанарай бэлэдхэлэй гүйсэд һайн бэшэ. 10-дахи классто заадаг һургагшанарай дүй дүршэл багатай байһан ябадалда байна. Минии һанахада үшөө хэдэн олон шалтагаанууд бии. Юуб гэхэдэ программна материалнууд классуудта жэгдэ бэшээр хубаарилагдадаг дээрэһээ 8—10-дахи классуудта ород хэлэн тон бэлээр заагдадаг байна. Энэ хадаа тон шухала асуудал болоно. 10-дахи классай һурагшанарай диктант бэшэлгэ дээрэһээ хаража үзэхэдэ, тэдэнэр пунктуаци, синтаксисай талаар тон муу бэлэдхэлтэй байһанаа харуулна. Зүгөөр синтаксисые 7-дохи классто үзэдэг байна. 10-дахи классто ород хэлээр неделиин нэгэ час үгтэдэг байха юм. Элидхэлшэ саашань хэлэхэдээ, дүй дүршэлтэй багшанар һурагшанарай зохёолые шалган үзэхэдөө урда жэлнүүдтэ үзэһэниинь бэхижүүлхэ ёһотой гэнэ. Харин энэ хүдэлмэридэ 10-дахи классто жэл соогоо 8 час үгтэдэг дээрэһээ зорилгоёо хүрэжэ шададахагүй байна.

Нүхэр Писунова һурагшадаа ямар экзаменда бэлэдхэжэ байһанаа ба энэ талаар өөрынгөө түсэб болон дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Кяхтын дунда һургуулиин 10-дахи классто заадаг һургагша Мадесова үгэ хэлэхэдээ, һурагшанарай ород хэлэнэй ба литературын мэдэсын муу байһаниие тэмдэглэжэ, өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэбэ. Ород хэлээр недели соо 1 час үгтэдэг байбашье, тэрэ нэгэ часаа яажа зүбөөр хэрэглэдэг, асуудалда һурагшанарай буруу харюу үгэхэдэ өөрөө заһадаггүй, харин һурагшанар өөһэдтэнь заһуулжа, тэдэнэрые бүгэдыень хэшээлдэ эдибхитэйгээр хабаадуулдаг тухайгаа хэлэһэн байна.

Бүхы үгэ хэлэгшэдэй хөөрэһэн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, манай республикын дунда һургуулинуудай 10-дахи классай һурагшанарай ород хэлэнэй ба литературын мэдэсэ тон доодо хэмжээндэ байһаниинь элирнэ. Мүн эхин һургуулинуудай һургагшанарай эрдэм мэргэжэлэй тон һула байһан дээрэһээ, тэдэ һургуулинуудай дунда һургуулида бэлэдхэл багатайшуулые үгэдэг байха юм. Дунда һургуулинууд багшанараар ба уранһайханай литератураар дутамаг байха юм. Һургагшанарай нэгэ газарта удаан хүдэлмэрилхэгүй, холо һалгаха ушарнууд олоор үзэгдэнэ. Дээдэ классуудта ород хэлээр тон үсөөхэн саг үгтэдэг байһанда һургагшанар гомдол оруулна.

БМАССР-эй Гэгээрэлэй Министр Шадаров үгэ хэлэхэ зуураа, зүблөөндэ хабаадагшад уранһайханай литература, харин классикууд үгы гэжэ гомдоно гэнэ. Зүгөөр манай дунда һургуулинууд дайнай урда тээ уранһайханай литературагаар дутадаггүй бэлэй. Харин Загастайн дунда һургуули ном дэбтэр ба тухеэрэлгээр городской һургуулинуудһаа бааханшье дутахаар бэшэ байдаг һэн. Мүнөө тэрэнь яашоо гээшэб гэхэдэ, үрэгдэһэн, хаягдаһан ба хулгайда ороһон байна. Зорилго хадаа мүнөө үлэһэн тухеэрэлгэнүүдээ нарин хадагалха, заһабарилха. Буркнигын магазинда бии юумые худалдажа абаха ябадал болоно гэбэ.

—Арбадахи классай һурагшанарай мэдэсын тон доодо хэмжээндэ байһаниие, мүн һургуулида үзэһэнөө практика дээрэ хэрэглэжэ шадахагүй байһаниие тэмдэглэнэбди. Һурагшанарай бэшэһэн зохёол дээрэһээ харахада, тэдэнэй классическа литература мэдэхэ талаар бага бэшэ запастай байһаниие элирүүлнэ. Эдэнэр зохёол соогоо Ломоносовой зохёолһоо эхилээд, Островскиин зохёол хүртэр цитата оруулжа бэшэнэ. Белбосоролой аттестадта экзамен барилга хадаа һурагшанарай бологолой үнэхөөрөө болбосоролгодо туһалдаг байна.

Манай һургагшанарай нилээд ехэхэн хубинь жэлэй турша 100 һулаар хүдэлмэрилһэнөө халдалхын тула, һурагшанарай хүдэлмэридэ үлүү дээгүүр сэгнэлтэ үгэдэг байха юм. Бидэнэр һурагшанарай мэдэсэ муу гэнэбди. Энэ хадаа манай һургагшанарай өөһэдынгөө үүргын дээдэ хэмжээндэ гаража шадатар үргэлжэлхэ болоно. Педагогическа эрдэм мэргэжэл ба өөрынгөө культурые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һургагшанарай өөһэдөө хангалтатайгаар оролдоогүй һаа, тэндэ ямаршье методическа хүдэлмэри туһалхагүй болоно. 10-дахи класс дүүргэжэ гараха һурагша бүхэндэ һургагшанар нюурай харюусалгатай байха ёһотой.

Манда грамотна хүнүүд хэрэгтэй. Һ... да һургуулинууд дээдэ һургуулида ... эрхим бэлэдхэлтэй кадр гаргаха үүр... Энэ хэрэгэй гүрэнэй удхашанартай ... һаниие мэдэхэ ёһотойбди. Һурагша... хүдэлмэриие үлүү дээгүүр сэгнэхэ ... гэнүүд тон хатуугаар буруушаагдаха ... той.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 10-дахи классай ... һурагшадһаа 56 хүн һургуулияа ... байха юм. Энэ хүн дээрэһээ болоо ... дэ, тэдэнэрэй түрэлхидэй дунда ... хүдэлмэри ябуулагдаагүй. Хэдэн ... эмхидхэлэй хэмжээ-ябуулганууд ... байһанһаа болоно.

Үнгэрэгшэ жэлдэ гаргаһан алдуу... мүнөө жэлдэ дахин дабтажа огто ... гүй. Мүнөө жэлдэ 10-дахи класс... хүн дүүргэхэ ёһотой. Директорнуудай ... зорилго хадаа, эдэнэй нэгэшье хүниие ... уулиһаань таһалдуулхагүй, һургуу... дүүргэхэ бүхы шухала услови бай... ябадал болоно,—гэжэ нүхэр Шадаров ... лэбэ.

Бурят-Монголой педагогическа инсти... дай доцент В. Ветров зүблөөн дээрэ ... хэлэһэн байна. Тэрэ хадаа 10-дахи ... сай һурагшанарай математикын ... тон һула бэлэдхэлтэй байһаниие ... лээ. Энэ һуралсалай жэлэй гурбан... четвертьдэ городской һургуулинуудта ... тематикаар үнгэргэгдэһэн шалгалтын ... дэлмэриин асуудалнуудта тон ... һурагшанар зүб харюу үгэһэн байха ...

10-дахи классай һурагшанарай ... математикаар тон доодо хэмжээндэ бай... гол шалтагаан гэхэдэ, һурагшадай ... дахи классто ороходоо энэ талаар тон... бэлэдхэлтэй ерэһэн. Математика ... һурагшанарай һалгадаг ушарай ... үзэгдэдэг ба һурагшанарай мэдэсэ... лоп талаида заалгада ёһо тэды ... ушарай мүнөөшье бии байһан ябадал... болоно,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр 11 хүн үгэ хэлэ... Энэ үгэ хэлэһэн һургагшанар ... экзаменда бэлэдхэл ябуулжа ... өөрынгөө дүй дүршэл тухай ба ямар ... хэшээл ушардаг болон ямар дутуу ду... нууд үзэгдэдэг тухай хэлэһэн байха ... Үгэ хэлэгшэдэй хөөрэһэн дээрэһээ ха... хада, республикын дунда һургуулинууд... 10-дахи классай һурагшадай математи... мэдэсэ тон һула байна. Энээнэй шалтаг... долоон жэлэй һургуулинуудта ба ... һургуулиин доодо классуудта математи... заалга муугаар табигдаһанда байна ... үгэ хэлэгшэд тэмдэглэнэ. Жэшээлхэ... Ново-Селенгинскэ ба Шахтын долоон ... лэй һургуулинуудһаа Загастайн ... һургуулида юрын тоо бододго зүбөөр ... дожо шададахагүй һурагшанар ороһон ... юм. Зарим аймагуудта ямаршье програм... ма, хүдэлмэриин түсэбгүйгөөр математи... заажа байһан һургагшанар үзэгдэдэг, ... хэшээлдэ ямаршье бэлэдхэл хэдэг... байха юм.

Математика заалгада ёһо тэды хандаха ушарай үшөө бии байһан дээрэһээ теори практика хоёрой хоорондо байха ёһотой нягта холбооной таһарха ябадал үзэгдэ... байна. Мүн үгэ хэлэгшэд һургагшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай ... һөө методическа туһаламжа багаар үзэ... гдэнэ гэжэ тэмдэглэнэ. Арифметикын задачнигууд ба мүн методическа литература дутамаг байна. Зарим һургагша... нар календарна түсэбөө ёһо тэды зо... дог, тэрэнээ һуралсалые даагша ба ди... ректорто баталуулдаггүй ушарнууд бай... юм.

Үгэ хэлэгшэдэй һүүлээр, 10-дахи клас... сай һурагшанарай ород хэлэ, литература ба математикын мэдэсэдэ үзэгдэһэн бүх... дутуу дундануудые үсадхаха шухала хэм... жээ-ябуулгануудые хараалһан шиидхэ... ринүүдые баталан абаад, энэ зүблөө... хаагдаһан байна.

Г. ДАНЗАНОВ.

Баатар бурят хүбүүд

Гардам Саяя уулатай,
Байгал номин далайтай
Үнэр баян орондом,
Үдэһэн бурят нютагтам
Түрэһэн хүбүүд золтойлта,
Түрүү зоригоор солотойлта.
Ажалша бурядайнгаа нэрые.
Алдарта оронойнгоо сүлөөе
Чапаев шэнгеэр аршалнат.

Чкалов шэнгеэр хамгаалнат,
Баатар бурят хүбүүд,
Бууша мэргэн солдадууд,
Большевик партиин уряалаар,
Багша Сталинай заабаряар
Сэрэгэйнгээ хэрэг шудалая.
Суворовтол хатуугаар гэмсээ,
Баатар бурят хүбүүд,
Бууша мэргэн солдадууд.

Бурят арад баян,
Баатар хүбүүд олон.
Арми флоднай хүсэтэй,
Арад зомнай солотой.
Баатар бурят хүбүүд,
Бууша мэргэн солдадууд.

Лубсан РИНЧИНО.

п/п 74232—П.

Дүүргэгдэһэн тангариг

Алдарта баатар
советскэ арадтаа,
Агууехэ
жаргалта орондоо
Алтан тангариг
шахаагаа үгөөл,
Армидаа хүндэтэй
албаяа үнгэргэнэм.
Арадайнгаа нангин

захяа дүүргэжэ,
Алуурша дайсадые
даран хюдалсааб.
Эхэ оронойнгоо
баялигые хамгаалан,
Эрлиг дайсадые
хаанашье илаалсааб.
Жабхаланта үргэн
Бурят оронойнгоо

Жаргалта байдалые
хамгаалжа шадаад,
Бушуу зоригтой
бурят хүбүүд
Бусажа ерэнэл
эжэл дайдадаа.

Шираб БАДМАЕВ.

п/п 45566—П.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЗУБ АГРОТЕХНИКЭ— ҮНДЭР УРГАСЫН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ МҮН

Е. С. ЛЕСИК, БМАССР-эй газартаряалангай Министерствын ахалагша агроном

...республикын колхозуудаар хабарай тарилга эхилүүтэйхэн байна. ...худөө ажалай жэлэй хүдэлмэриин түрүүшын шата эхилхэнь. ...Дүрбэдэхи табанжэлэй эхинэй түрүүшын тарилга халаа ...ическэ газартаряаланга улам ...хүгжөөхэ гулалта мүн.

...Министрнүүдэй Совет ба ...Центральна Комитет болбол ...худөө ажахые хүгжөөхэ ...түсэб тухай" тоггоол соогоо ...хоз, МТС болон совхозуудай ...ическэ газартаряаланга улам ...хүгжөөхэ большевистскэ программа. Парти ба правительствын ...соо худөө ажалай бүхы ...ууудай ургасые дээшэлүүлхэ ...уд тухай нүхэр Сталинай заа...ые дүүргэхэ тодо һонор хэмжэ...хараалагдаһан байха юм.

...торилгонуудые дүүргэхын ...1946 ондо горьтойхон алхам ...Сталинска Дүрбэдэхи табанжэлэй ...түсэбүүдые бэелүүлхэ бата бэхи ...һуури табигдаха ёһотой. Тиимэ...газартаряаланган органууд болон ...МТС-үүдэй мүнөө үеын гол ...хабарай тарилгада бэлэдхэлэй дутагдалнуудые дары хүсэд ... по езоо хүдэлмэрине саг ...тэрэниие эрхим шанартай үнгэргэхэ ябадал болоно.

...бэлэдхэлэй гүрэнэй шалгалта ...ые аймаг бүхэнөөр шамдуулан ...шэн дутуунуудые тэрэ доронь ...гээшэ үндэр ургасын түлөө ...тэмсэл байһыень мэдэхэ хэрэгтэй ...хоз, бригада ба звено бүхэнэй ...тарилгын түсэб ба нюсо ...байдалда тааруулжа зохёо...хническэ хэмжээ-ябуулганууды ...хэлэгдэжэ баталагдаһан ...тэй. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые ...колхозуудай правлени болон дүр...колхозниигуудтай хамта, түрүү ...звено болон колхозниигуудай ...хараадаа абалсан, агрономууд ... байна.

...республика болбол Советскэ ...ган районуудай тоодо оролсолог ...ндэ газарай хүрьһэндэ шииг ...сэхээр барихэ, полиие буртаг ...сэбэрлэхэ, хабарай тарилгые ...бүхэнэй агротехническэ эрхим ...ндаа үнгэргэхэ, бүхы культу...севооборотой полинууд дээ...рээндэ орохо түсэбэй ёһоор) ...ариха, тиихэдэ севооборотгүй ...культура бүхэниие һэлгүүл...ые үтэгжүүлгэнүүдые хүсэд ба ...хэрэглэхэ, тарилгын хойноһоо ...харууһалха, худөө ажахын ...мүүдай үбшэн ба хорхой шаб...дайсантай тэмсэхэ гээшэ ...дээшэлүүлхэ эгээл шухала ...уд мүн. Колхозно ажахыда ...хэлэһэн агротехникын бүхы ...ууддые нютагай худөө ажалай ...уудай үндэр ургаса хуряадаг ...түрүү дүршэлтэй хүнүүдээр ...агротехническэ хэмжээ-ябуул...зүбөөр хэрэглэхэ шухала.

...жэлдэ манай республикын ...хабарай тарилга хэхэ сэбэр ...дутагдаг байна. Мүн горьтойхов ...ай үндэһэтэй буртаг үбһэндэ ...даргаданхай гээшэ. Тиимэ ...ор, бүхы культуранууды се...й полинууд дээгүүр зүбөөр ...севооборотгүй газарта культура ...һэлгүүлжэ хэхэ ябадал урга...дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл мүн. ...болбол эгээл үнэтэй ороохото ...(шэниисэ), мүн техническэ ...(сахарна свекло) болбол тон ...зарна—намарай пар, пропашной ...ануудые хэһэн поли, хахала да...газар ба хяаг үбһэгүй сэбэр ...дээрэ таригдаха ёһотой. Просо ...культура хадаа үнэгэй, ган гасуурые ...культура мүн. Энэниие буртаггүй тон сэбэр элүүр газарта ...нисэ тариһанай һүүлээр, урид...лущени хэгдэһэн, буртаг үбһэ үгы ...тариха хэрэгтэй. Овес, хара ...гречиха ба рыжик болбол һ... элдүүрилэгдэһэн ба буртаг үбһэн...бэрлэгдэһэн һайн хүрьһэтэй газарта таригдаха байна. Үрһэнэй олон ... хоёр дахин хахалагдаһан ...ар газарта таригдаха ёһотой.

...участогай бүхы ороохото...нүүд түрүүшын ээлжээндэ ...һайнтай үтэ жүүлэгдэһэн сэбэр ...һалагдаг газарта тариг аха.

...жэлдэ урдань элдүүрилэгдэдэг ...жэлнүүдтэ хаягдашаһан ...байнтай участогуудта түсгаар ...табигдаха ёһотой. Урдань та...элдүүрилжэ байһан багахан ...участогууд тон үндэр ургаса үгэ...юм. Иимэ газарнууд олон...колхозуудаар бии байһан аал, һүү...газарнуудта эрхигдоо... Дүүрэн бо...лоор, республикын колхозууд ...мянга шаху гектар иимэ газарта ...байна. Эдэниие элдүүрил эд...колхозууд 1946 ...зуугаад центнер нэмэлт ...ашаг атай болоно.

...буртаг үбһэн болон ...узуурһаа сэбэрлэгдэгүй һаа, ...хүрьһэн эрхим шанартайгаар ...хөгжэхэгүй байна. Буртаг үб...тараагдаһан тарааланай ба ого...ургасатай тон ехэ һаал ...юм. Һолоомын узуурай ...ба буртаг үбһэн гээшэ ...байгаар элдүүрилхэдэ һаал ...газар, иимэ газар удаан саг ...хитэн байжа, худөө ажалай ...зэмсэгүүдые (плуг, культиватор) ябалгаха хүргэдэр бай...

на. Гэхэ, газарай хүрьһэндэ үлэһэн һолоомын узуурай үлөөдэһэн буртаг ба үбһэнэй эшэнүүд хүрьһые хатаажа, иланггала манай эндэ ехэ хоро хүргэдэг гээшэ.

Тиихэлээр саһанай хайлахатай нэгэн доро һолоомын узуурай полиие сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ бүхы колхозуудай хүсэ элсүүлхэ шухала. Полиһоо сэбэрлэгдэһэн бүхы һолоомые шарежэ, адуу малай хэбнихээр болгожо хэрэгтэй. Буртаг үбһэнэй эшын үлэгдэлнүүдые морин тармуураар тармажа обоолоод, галдаха ба тэрэнэй үнэһые үтэгжүүлгэдэ хэрэглэн, поли дээгүүр тарааха байна.

Һолоомын узуурай үндэр байгаа һаань, тэрэниие галдаха хэрэгтэй. Тиихэдээ түймэртэ эсэргүү хэмжээнүүдые нарибаар сахиха шухала. Һолоомын узуурые һайнаар галдахын тулада галдахаһаа түрүүн гэрээн дээгүүр модон каток мухарюулха хэрэгтэй. Галдалгые дабирхай соо гү, али хэрэгээ бууралһан автол, вигрол мэтын тоһон соо худхаһан юумээр һалхинай доодо тээһээ үнгэргэхэ ёһотой. Һолоомын узуурые һайнаар галдаал байхада буртаг үбһэнэй эхэнхи хүбинь үхэдэг. Тиимэ поли һайнаар элдүүрилэгдэдэг, үлэһэн үнэһэниинь үнэтэй үтэгжүүлгэ болоҗо үгэдэг юм.

Манай республикын эрхэ бэйдалда худөө ажалай культурануудай эгээл ган гасуур бэрхэтэйхэн үе—май, июнь соо оролог гээшэ. Тиимэдэ газарай хүрьһэндэ хабартаа шииг нойто суглуулжа байлгаха бүхы хэмжээнүүд үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй түрүүшын шиидхэхы удхашанартай хүдэлмэри мүн. Мүнөө үедэ поли дээгүүр һайрамай уһа тогтоожо. газарай хүрьһэндэ шииг нойто тогтоохо ябадалда бүхы колхозуудай хүсые элсүүлхэ ба мүн уһалуурин бүхы системэнүүдые хэрэглэхэ шухала. Газар уһалха хүдэлмэридэ колхозниигуудые олоорынь гаргаха ба уһалуур не түхэреэн сууд...хэ соо эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Нёдондо намартаа хура бороогой элбэг байһанай ашаар, ургасын хүгжэжэ байха түрүүшын үедэ газарай хүрьһэндэ шииг нойтон яһала бии байха зэргэтэй, гэбэшье хэрбээ шииг нойтые поли дээрэ барижа абаха шухала хэмжээн болохо эртын борной ба һолоомын узуурта хабарай лущени хэхэ хүдэлмэринүүдэй саг соонь үнгэргэгдөөгүй һаа, энэ үнэтэй шииг нойтон туһа болоҗо үгэхэгүй байһыень һануулагдана. Хүрьһэндэ шииг нойто байлгахын тулада газарай 6 — 8 сантиметр гэдэмсээр хабарай түрүүшын үдэрнүүдтэ парай бүхы талмай, намарай пар ба пропашной культурануудые тариһан участогууд дээрэ энэ участогуудта удаалуулан ямаршье элдүүрилгэ үнгэргэгдэхэ байһан һаань, эртын борной заатагүй хэхэ шухала.

Үндэһэтэй буртаг үбһэндэ баригдаагүй аад, намар хахалагдаха байһан участогууд дээрэ, илангаа оройн культурануудые (овес, просо, гречиха) тариха газарта шииг нойто барихын ба нэгэ жэлэй буртаг үбһэнэй хүрэнгын үрэжэхэгүйн түлөө хабар эртэ 4 — 5 сантиметр гүнзэгытэйгөөр лущени хэхэ хэрэгтэй.

Худөө ажалай научно-шэнжэлэлгын эмхи-зургаан болон зарим колхозуудай дүршэл дээрэһээ харахада дээрэхи хэмжээ-ябуулга манай эрхэ байдалда тусгаар шухала удхатай байна. Уридшалан лущени хэхэ ябадал гансахан газарай хүрьһэндэ шииг нойто барих бэшэ, харин удаалуулан хахалхада буртаг үбһэнэй үрһые үгы хэхэ һайн нүхэсэл олгоно. Мүн урид лущени хэһэн газарые хахалхада хүнгэн байдаг. Иимэ газарта эрхим шанар туйлагдадаг байна.

Хахалалгын урда тээхи лущениие хабарай түрүүшын үдэрнүүдтэ хүрьһэнэй 6 — 8 сантиметр гэдэмсээр үнгэргэдэг юм. Энээндэ колхоз болон МТС-үүдээр бии байгаа бүхы зэр зэмсэгүүдые — дисково борной, лущильник, культиватор, драпач ба бусадые, һолоомын узуурые галдаһан ба таряае доогуур халаһан участогуудаар нэмэлтэ ашаа тээлхэй зиг-заг гэжэ борнойнуудые хэрэглэхэ ёһотой.

Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэгүй һэдэлгэ гаргаһан колхоз болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд байгаа һаа, шангаар харюусаха байна. Хабарай лущени үнгэргэхэ хүдэлмэриие түрүүшын ээлжээндэ агрономическа хүдэлмэрилэгшэд ба машинно-тракторна станциинуудай директорнууд харюусаха ёһотой. Урид лущени хэһэн участогууд дээрэ буртаг үбһэнэй үгы болоод байхада (таарамжатай культурануудай тарилгые эхилхэһээ түрүүн) тэрэ дороо борнойлолоотойгоор хүсэд гүнзэгүйгөөр хахалха байна.

Хяаг үбһэндэ даргадаһан участогуудые элдүүрилхэ хэрэгтэ илангаяа шухала анхарал табиха хэрэгтэй. Иимэ участогууд һайн хүрьһэтэй байдаг юм. Тиимэдэ энэниие һайнаар элдүүрилжэ, тарилгые хаһа соонь үнгэргэнэд байбал түрүүшын жэлдэ үндэр ургаса абтадаг байна. Хяаг үбһэндэ баригдаһан полиие түрүүшын ээлжээндэ ...нь һайнаар урбуулан, гүнзэгы вэр хахалха хэрэгтэй. Иимэ участогууд дээрэ тракторaар агрегадаа борной хэхэ ябадал оголоон хоригдоно. Тиимэдэ иимэ газарта культивация хэхэ ба хахалалгые хүндэлэн борнойлжо, хяаг үбһэнэй үндэһые хамаха ёһотой. Хяагай үндэһые морин ба гар тармууураар тармажа полиһоо холо абаашаха шухала. Иимэ участогууд дээрэ гансал һайнаар хурсадаһан дискэтэй дисково рядовой сеялкээр тарилга хэхэ хэрэгтэй. Хяаг үбһэтэй поли дээрэ гараар тарилга хэжэ оголоон болохогүй. Полиие буртаг үбһэнһөө эсэстэн сэбэрлэхэ ябадал бэлэхэн хэрэг бэшэ гээшэ. Энэ хадаа нэгэ сезон соо шиидхэгдэхэгүй байна. Гэбэшье, мүнөө хабар буртаг үбһые үгы хэхэ гол сохилтонууд үнгэргэгдэхэ ёһотой. Мүнөө хабарай үедэ үндэһэтэй хяаг болон буртаг үбһэнтэй тэмсэхэ хүдэлмэри илангаяа һайнаар ябуулагдаха байна. Тиимэдэ буртаг үбһэнтэй тэмсэхэ ябадал гансал агрономууд ба газарай органуудай хэрэг бэшэ, харин бүгэдэ-ниитын шухала хүдэлөөн болохо зэргэтэй.

Саһанай дээдэ захын хүсэд хайлалсаар элүүр газарые хүсэд гүнзэгыгөөр хахалһан хойноо хоёр-гурба дахин хүндэлэн дисковалха ба тэрэнэй удаа тээ борнойлоод тарилга хэхэ хэрэгтэй. Иимэ газарта шэниисэ ба просо тарихада таарамжатай байдаг юм.

Газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха ба элдүүрилгые һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэл хахатээ хамта, культура бүхэниие эрхим болзоротонь саг соонь тариха, сэбэр үрһые хүрьһэ оруу зүбөөр хэхэ ябадал манай эрхэ байдалда угаа ехэ удхашанартай байһаниинь мартагдаха ёһогүй. Хабарай тарилга хүртэр үлэһэн элэ үдэрнүүдтэ хүрэнгын-контрольно лабараториинуудта колхозуудай үрһэнэй бүхы тарaае шалгаха хэрэгтэй. Муу шанартай үрһые академик Лысенкын дүршэлөөр шалгаад, али бүхы аргануудые хэрэглэжэ, кондиционно эрхим шанартай болгохо шухала.

Урин дулаан сэгаар хизаарлагданхай Буряг-Монголой республикын эрхэ байдалда культурануудай урган хүгжэхэ ба намарай хоруу хүртэр хүсэд эдэшэхэ үеые хараадаа абажа тарилга хэхэдэ таарамжатай юм. Олон жэлэй дүршэл ба хүдэлмэриин дээрэһээ хараад үзэхэдэ, дан эртэ хэһэн тарилга хүйтэн хабарай болоходо, манай эрхэ байдалда үндэр ургаса хангадаггүй гэжэ заагдамаар байна. Эртэ хэһэн тарилга буртаг үбһэндэ даруулдаг, июлиин шанга наранай үедэ хүгжэдэг тулада үндэр ургаса үгэдэггүй юм.

Культурануудые тариха эрхим болзорнууд манай эрхэ байдалда иимэ байна гэбэл: хара тарaае — апрелиин гурбадахи декада соо, шэниисые — апрелиин һүүлһээ майн 10 (уһалагдадаг газар дээрэ майн 20) хүртэр, овес ба ячмениие — майн 15-һаа 25 хүртэр. просо, гречихые — майн 25-һаа июниин 5 хүртэр. Мүн хартаабхын тарилгые майн 15 һаа июниин 1 хүртэр үнгэргэхэ байна. Эдэ болзорнууд газарай хүрьһэн ба сагай уларилай эрхэ байдал дээрэһээ аймаг ба колхоз бүхэнөөр һэлгүүлэгдэжэ болохо байна гэбэшье, эдэ болзорнууд тогтоогдомол юм. Заагдаһан эдэ болзорнуудһаа орой хэһэн тарилгын ургаса намарай хюрууда дайрагдаад үхэжэ магад. Тиимэдэ хабарай түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ пар ба намарай парта шииг нойто байлгаха, али болохоор лущени ехээр хэхэ ба хахалха, газарай хүрьһэнэй эдэмсээр тарилгые жэгдэрэн эхилхэ хүдэ мэриие тарaанажалай ба тракторна бригаданууд зүбөөр эмхидхэхэ зорилготой. БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын 1946 оной мартын 12-ой приказаар аймаг бүхэнэй тарилгын болзорнууд байгуулагдаһан байна. Энэниие ямаршье аймаг ха агайрүүлха эрхэгүй байһанаа мэдэхэ ёһотой.

Овесой тарилгые эртэ хэхэдэ ургасань илангаяа муудадаг юм. Энэ культура эртэ таригдаад байхадаа эшэлж байха үедөө зунай ган халуунда дайрагдадаг байна. Тиин, июлиин хура бороогой һүүлээр дахин сэсэглээд хюруу хүртэр хүгжэжэ үрдидэггүй юм. Просые газарай хүрьһэнэй 10 сантиметр гүнзэгыгөөр гэдээгүй байхада тарижа болохогүй.

Аймаг, колхоз бүхэндэ байгуулагдаһан тарилгын нормые доошонь оруулжа огто болохогүй байна. Тарилгын үрһэнэй нормые доошонь оруулхада оли буртаг үбһэндэ баригдажа, ургасые доошолуулдаг байха юм. Тарилгын үрһэнэй нормые доошолуулдаг ябадалтай эрид тэмсэл хэгдэхэ ба гэмтэ нюурнууд шанга харюусалгада хабаадуулагдаха байна.

Тарилгын эхилхэ хүртэр морин ба тракторна бүхы сеялкэнүүд культура бүхэниие тариха нормын ёһоор тааруулагдаһан байха зэргэтэй. Хабарай тарилгын бүхы үедэ колхозуудай шалгалтын комисси ба агрохүдэлмэрилэгшэд болбол шэрэлгэ болон поли дээрэ сагзуура халагалжа байха үедэ үрһые һайнаар харууһалжа ба шалгажа байха ябадал байлуулха, мүн тарилгын нормые зүбөөр сахиха ябадал хангаха байна.

Ороһото культурануудай тарилга тракторна ба морин рядовой сеялкэнүүдээр хэгдэхэ зэргэтэй. Тиихэдэ сеялкэ бүхэн хүсэд хэрэглэгдэжэ, харанхалһаа харанхы болтор тарилга хэхэ байна. Морин сеялкые хоёр халаанай мориноор зүдхүүлхэ хэрэгтэй. Гараар хэһэн тарилга ургасые эрид доошолуулдаг байһан хадань иимэ тарилгые сеялкэнүүдэй ябажа шадахагүй газарта гү, али морин ба тракторна сеялкэнүүдээр тутамаг дээрэһээ тарилгые байгуулагдаһан болзор соо хэжэ үрдихэгүй колхозуудта, аймагай газарай таһагай ахалагша агрономой зүбшөөлтэйгөөр хэжэ болохо байна. Тиихэдэ гар тарилгые сэбэр газар дээрэ, үрһые хүрьһэндэ һайса оруулжа хэхэ шухала. Үрһэнэй тарaанай участогууд дээрэ гараар тарaа хаяха ябадал оголоон хоригдоно.

Нютагай үтэгжүүлгэнүүдые, илангаяа наг шэбхые зүбөөр ба хүсэд хэрэглэхэ гээшэ ургасые дээшэлүүлхэ ябадалда тусгаар шухала удхатай. Байкало-Кударын аймагай „Майн 1", Тункэнэй аймагай „Красный пахарь", Заиграйн аймагай „Улаан Эрхирэг" колхозууд ба республикын бусад түрүү бригада звенонуудай дүршэл дээрэһээ харахада нютагай үтэгжүүлгэ болон наг шэбхые зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ ороһото культурануудай ургасые гектар бүриин 5—6 центнерээр ба үшөө ехээр дээшэлүүлдэг байна. Мүн наг шэбхээр үтэгжүүлһэн газарай овощь ба хартаабхын ургаса хоёр дахин дээшэлдэг байха юм.

Гэбэшье, манай республикын зарим колхозууд наг шэбхэ болон нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүдые хүсэд хэрэглэнгүй, тэрээндэ ээниибусаар хандаха гү, али тоохогүй ябадал гаргадаг байна. Поли дээрэ шэрэһэн наг шэбхэнүүд зарим нютагуудаар газарай хүрьһэндэ орогүй, хаяһа хэрэг орхигдошоһон баримтанууд үзэгдэдэг байха. Иимэ ябадалые мүнөө жэлдэ дабтажа ябашье болохогүй.

Бурьтаагүй хуурай наг шэбхые хабартаа хахалха газар дээрэ тарааһанаа хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа хүрьһые хатааха ба буртаг үбһэндэ барюулха байна. Тиимэдэ иимэ наг шэбхые пар хахалха газарта хэрэглэхэ байна. Үнэһэ болон шубуунай аргалые нэгэ гектарта 10—15 центнер хэмжээгээр хабар хахалха газарта ба мүн ургасын хүгжэжэ байха үедэ нэмэлтэ тэжээл болгон гол үтэгжүүлгэ гэжэ хэрэглэхэ шухала.

Хабарай тарилгатай нэгэн доро, намар таригдаһан хара тарaанай хойноһоо саг болзор соонь һайн харууһа эмхидхэхэ хэрэгтэй. Саһанай хайлажа, газарай биширха хагамсаар намарай хара тарaанай хатуу хүрьһэтэй участогуудые борнойлхо ба бурьтаһан наг шэбхэ болон бусад үтэгжүүлгэнүүдээр эртын нэмэлтэ тэжээл үгэлгые эмхидхэхэ шухала. Тиихэдээ энэ хүдэлмэриие эгээл түрүүлэн үрһэнэй участогууд дээрэ үнгэргэхэ ёһотой. Мүн намарай хара тарaанай бүхы талмайн буртаг үбһэ гүүхэ шухала.

Хабарай тарилгын агротехническэ хэмжээнүүдэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ агрономуудай үүргэнь тон ехэ гээшэ. „1946 ондо худөө ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай" ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоол соо агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ ба сахиха хэрэгтэ агрономуудай гол зорилготой байһан тухай тодо һонороор бэшэгдэһэн байна. „Колхозуудай агрономуудтаа хамта байгуулһан агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд энэ хэжэе зохеоһон агрономой гү, али районой газарай таһагай ахалагша агрономой зүбшөөлгүйгөөр хэнэршье болюулагдаха гү, али һэлгүүлэгдэхэ ёһогүй" гэжэ дээрэхи тогтоол соо бэшэгдэнхэй. Тиимэдэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые хазагайруулхые һэдэһэн гү, али хазагайруулһан хүнүүд шангаар хэһээгдэхэ байна. Агротехникые хазагайруулһан ябадалда нюур харалгатайгаар хандаһан агроном байгаа һаа, өөрынгөө нэрые бузарлаха гээшэ. Мүн агротехникые колхоз, МТС-үүдэй зүбөөр сахиха ябадалые шалгаагүй ба гүрүү агротехникын заабарине бэелүүлхын түлөө тэмсэгүй байһан агрономууд гүрэнэй урда гэм зэмэ хэһэн болоҗо, тэрээндээ харюусаха байна. Тиимэдэ хабарай тарилгын эхилхэһээ абаад, һүүл хүртэр агроном бүхэн полиһоо бишиихэшье холодохо ёһогүй. Агрономой хүдэлмэри ургасын ямараар абтаһанһаа сэгнэгдэхэ байна.

Нютагуудтахи партийна, советскэ болон газартаряалангай органууд агрономуудай хүдэлмэр не халуун анхаралаар хүреэлэн, тэдэнэрэй тарилгын шанарые һайнаар сахиха ябадалда али бүхы туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Хабарай тарилгые түргэн ба эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ нэгэн шухала нүхэсэл хадаа колхоз, МТС бүхэнөөр ажалай эмхидхэл зүбөөр табиха, жаяг зарһам шангадхаха, бригада, звено ба хүн бүхэнэй дунда социалистическэ мүрысөө улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлхэ ябадал болоно. Түрүүшүүлэй дүршэлые хаа-хаанагүй үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, социалистическэ мүрсөөндэ ниигшэдые урмашуулха шухала хэмжээнүүдые хаахаанагүй хэрэглэхэ шухала.

Тарилгын урда тээхи эртын борнойлго һалар эхилхэнь. Колхоз, МТС бүхэн тарилгада бэлэдхэлээ хэдэн дахин шалгажа, хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ һаал һамшаггүйгөөр ажаллаха дүүрэн аргатай болохо байна.

Хабарай полевой хүдэлмэриие хаһа болзор соонь эхилжэ, тарилга дээрэ гүрүү агротехникые шангаар сахилай байбал, манай республикын колхознo тарaашад 1946 ондо үндэр ургаса хурaажа, Сталинска Дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ бата бэхи һуури табихань лабтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 10 үдэр соо 30 үнэгэ алаһан астраханска ангуушан В. П. Дветков гэгшэ үнэгэнэй арһа бэлэдхэлэй пунктда тушаажа байна.

В. Еллинскэйгай фото (ТАСС-эй фотохроника).

„Республикын эрхим малшан" гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэхын түлөө!

ЭГЭТЫН ЭДИБХИТЭЙ ЛУГОВОД

Хабарай урин дулаан һалхин ба наранай элшэлэ худөө талын саһан хайлажа байна. Тэрээнтэй хамта, Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эдибхитэй луговод Д. Цыбенов гэгшэ сабшалан һайжаруулха хүдэлмэрөө эхилбэ.

Һаяхан энэ нүхэрэй һубаг канавануудые заһабарилжа байха үедэ хажуудань ерэжэ, амар мэндээ хэлэлсэн байхадам:

—Ямар һонин болоноб?,—гэжэ намһаа асууба.

Нимгэхэн һарьмай алшуур сооһоо томо гуулин боолтотой гааһаараа тамхи удхажа зуугаад, түнэгы канавын эрье дээрэ һууна. Тиихэдэнь, СССР-эй Верховно Советэй нэгэдэхи Сессиин шиидхэбэринүүд, 1946—1950 онуудта арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбүүд тухай Хуули болон уласхоорондын байдал, республикын ба аймагай һонинууд тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэб. Энээниие ехэ һонирхолтойгоор шагнаад байхадаа, иигэжэ хэлэбэ.

—Би 64 наһатайб, элдэбын юумэ үзэбэ. харабаб. Советскэ засагай бии болоһоо хойшо ажабайдалаин сэнгэлиг хүхюун ба жаргалтай болоо.

Энэ үбгэн малажалай түрүүшүүлэй республиканска суглаанда хабаадажа, республикын түрүү луговод нүхэр Герасимовай хөөрэһые шагнаад байхадаа, сабшалан һайжаруулха дүршэлөө улам дээшэлүүлхэ аргатай болооб. Тиимэдэ үндэр ургаса хурaаха хэрэгтэ бүхы хабала элсүүлжэ, үдэжэ байгаа адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдохые хүсэнэб,—гэжэ нүхэр Цыбенов хөөрэнэ.

Мүнөө нүхэр Цыбенов сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриие бүхы хэмжээгээр үнгэргэжэ байна. Һаяар газараа уһалжа эхилхэнь. Энээндэ хүсэд һайн бэлэдхэл хэһэн байха юм. Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ худөө-ажалай артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозниигуудай үүсхэлээр сабшалангые жэпдэрүүлэн һайжаруулхын, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхын, үбһэнэй валовой суглуулгые ехэдхэхын түлөө Бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо, Эгэтын эдибхитэй луговод Д. Цыбенов гэгшэ мүнөө жэлдэ улам һайнаар хүдэлмэрилжэ, малажалдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ябадал хангаха тодо һонор уялга абаһан байха юм. Тиин, энэ нүхэрнай өөрынгөө уялгые үнэн хэрэгүүдээр дүүргэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Ц. ДУГАРОВ.

Хун сагаан хурьгадые хоролтогүйгөөр үсхэбэрилнэ

Хэһэн ажалдаа үнэн сэхэ байха, тэрээндээ бүхы сэдьхэлһээ дуралха гээшэ советскэ хүнэй эрхим һайн шанар юм. Колхозник болбол даалгагдаһан хүдэлмэридөө бүхы шадалаа табижа, үнэн зүрхэнһөө оролдосотой нэтэрүүгээр хандахадаа артелеэ баяжуулхын, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам нэмээхын түлөө тэмсэнэ. Тингэжэ өөрыгөө баян, шанга шадалтай болгохо бата бэхи үндэһэ һуури табина гээшэ.

«Арбижал» колхозой эрхим хонишон Дугбей Аюшиевагай ажалай үрые хараад байхада, тэрэ нүхэрэй хүдэлмэридөө эгээл тиимээр хандадагые гэршэлхэ байна.

—Мойлогорхон халзан хурьгамни...—гэжэ гансаараа дуугаржа байжа Дугбейн нэгэ хун сагаан хурьганайнтаа толгойень эльбэн һууходань, хэдэн тээһээнь арба хорин хурьгад сүларжа тэрэниие агсан шэмхэлнэд.

—Һүүлшин шанта болоҗо байгаа ха юм. Зай, ябагты даа саашаа, уһалагты, үбһөө эдигты, яахаа гэнтэ намаяа тойроობта,—гэжэ Дугбейн хурьгадаа эрхэлүүлнэ. Дугбейн харууһалдаг хурьгад ээлдэд ехээр ожолшэнхэй юм.

Энхэ хурьгадайнь байра холо арюун сэбэр, урин дулаахан, хуурай байдаг ба зосоонь орохоло гансал шэмэтай байхад үбһэнэй хоншуухан үнэр анхилдаг байна. Эндэ хүсэ шадалаар муу нэгэшье хурьга, нэгэшье хони үзэхэгүйт.

—Хэды хони түрүүлээд байнат?—гэжэ асуутаа һаатнай, Дугбей урматай өмөг дуугаар:

—92 эхэ хонидоо бултыень түрүүлжэ. 100 хурьга абанхайб, түл яһала һайн —гэхэ байна.

Тэрэнэй оролдосотой ажалай ашаар. нэгэшье түл, нэгэшье хони гарзалаагүй. Энэ үбэлдөө хагда набшаар элбэг сэһэ багатай нэмэри дулаан газар бэдирэн, хонидоо ехэнхидэнь адуулжа эдеэлүүлһэн байгаа. Иигэжэ үбһөө арбилаа.

—Хамтынгаа хонидые шадаал һаа олон болгожо үсхэхэ һанаатайб, хонидни гарган хадаа хэнзэлхэ бэзэ гэжэ һананаб. мүнөө хусануудаа ниилүүлэнхэйб—гэжэ нүхэр Аюшиева хөөрэнэ.

Энэ юрын колхозница түрүү малшан Дугбей Аюшиевагай амжалтатай хүдэлмэриһөө үльгэр жэшээ абамаар байна. Хэһэн ажалдаа үнэн зүрхэнһөө дуратай ба хабалгатай байха гээшэ имагтал амжалта туйлаха арга болоно.

Цэдэн ГАРМАЕВ,
(Хоринин аймагтахи манай корреспондент).

Жэшээ абамаар хүдэлмэрилнэд

Хони ямаанай тоо толгойе бүри олошоруулан, 1946 ондо гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсоһон Зэдын аймагай Буденнын нэрэмжэтэ колхозой хонинoй-товарна фермынхид үбэлэй шэрүүн хүйтэн һарануудые амжалтатайгаар дабаба. Фермые даагша Трофим Побоков гэгшэ энэ хүдэлмэридэ һаяхан ороһон болобошье, харюусалгаяа һайнаар ойлгоһон байха юм.

Фермын хонидой байранууд һайнаар заһабарилагдаһан байгаа. Тиимэһээ үбэлэй үедэ хонидынь урин дулаан байрада тэнюунээр хонодог һэн. Нарай түл абалгада бүри һайн бэлэдхэл хэһэн байха юм. Хурьгадай байранууд дулаанаар ба һаруул сэбэрөөр заһабарилагданхай.

Фермые даагша нүхэр Побоков хонишодой дунда зоотехническэ заабарине нэбтэрүүлхын түлөө саг үргэлжэ хөөрэлдөө үнгэргэдэг байна. Тэрээнтээ хамта, хонишодоо парти ба правительствын тогтоолнуудтай ба уласхоорондын оршон байдалтай танилсуулдаг юм.

Үбэлэй үедэ хонидоо оролдосотой һайнаар харууһалһанай ашаар фермын хүдэлмэрилэгшэд нэгэшье толгой хони хорогоогүй байна.

Нүхэр Цыреновэй гэгшын бүлэгэр нэгэ отарын хонидые харууһалдаг юм. Тиин тэрэ отара үбэлжэлгын үедэ фермэ соо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Мүнөө энэ отара түл абалгые гарзагүйгөөр үнгэргэжэ байна. Мүн бэлшээриие һайнаар хэрэглэжэ адуулгые таһалгаряагүйгөөр эмхидхэнэ Отарые даагша нүхэр Цыренов хонидоо адуулхаһаа урид бэлшээрэе эрьен тойрон шалгадаг заншалтай. Цыреновэй отарын хонидой бүхы байранууд саг үргэлжэ арюун сэбэр байдаг юм.

Буденнын нэрэмжэтэ колхозой хонинoй-товарна фермэдэ нүхэр Цыренов шэнги түрүү хүнүүд яһала олон. Эдэнэр ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандажа, хони хурьгадаа хоролтогүйгөөр тэнжээдэг байна. Тэрэнэй ашаар, үнгэрэгшэ жэлдэ, түс фермын олохон хонишод ажалай нэмэлтэ түлбэри абаа. Жэшээлхэдэ, дээрэ нэрлэгдэһэн нүхэр Цыренов өөрынгөө бүлэнэртэй хамта ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 21 хони ба 48 килограмм нооһо абаһан байна.

Мүнөө жэлдэ түс фермын хонишод үшөө һайнаар хүдэлмэрилжэ, ажалай нэмэлтэ түлбэри бүри ехээр абахын түлөө эрмэлзэн, хони ямаадаа хоролтогүйгөөр харууһалжа ба шэнэ түлнүүдые элүүр энхээр тэнжээжэ байха юм.

Т. ЛЕОНИДОВ

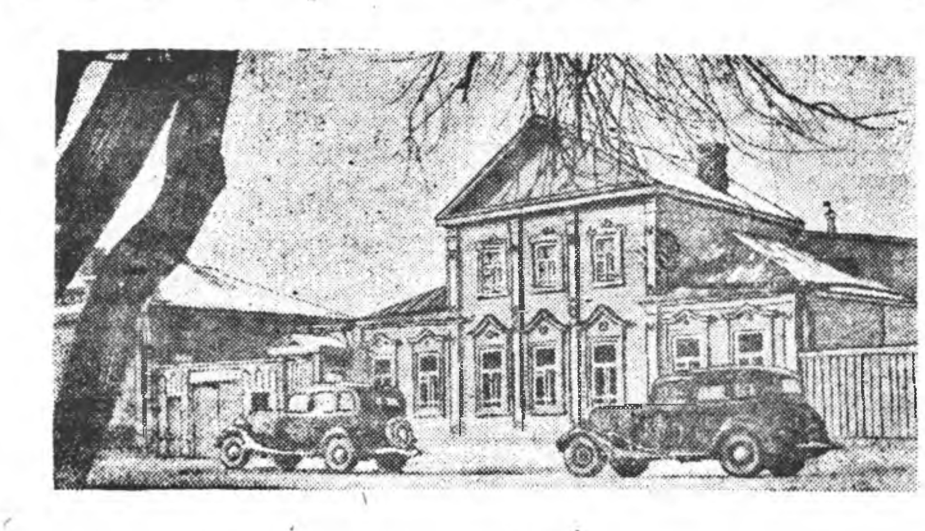

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Рязаньда нээгдэһэн И. П. Павловай гэр-музей. Энэ гэртэ агуу-ехэ эрдэмтэ түрэһэн байна.

Э. Евзерихинэй фото (ТАСС-эй фотохронико).

МАЙН УРДА ТЭЭХИ МҮРЫСӨӨН

Манай коллективэй амжалтанууд

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа болон эдеэ-хоолой зүйлнүүдые элбэгжүүлхэ тухай нютагай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгые горпромкомбинадай бүхы үйлэдбэриин һалбаринууд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, бодото уялгануудые абаба.

Горпромкомбинадай бүхы коллектив 1946 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые элдэб продукт ба продукци үйлэдбэрилэн гаргалгын талаар 118 процент гүйсэдхэһэн байна. Комбинадай коллективэй дунда түмэрэй дархашуул шалгарма һайн амжалтануудые туйлаа. Эндэ эрхим стахановецууд нүхэд Заиграев ба Назаров гэгшэд үдэр бүриингөө даалгабарие 400 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэг юм. Түмэрэй дархашуулай хүдэлмэрие шалгахада, тэдэнэй бүтээһэн продукци шанарайнгаа талаар эрхим сэгнэлтэ абаба.

Мүн тэрэшэлэн элдэб гэрэй хэрэгсэл, машина ба бусад зүйлнүүдые заһабарилдаг түсхай цехын хүдэлмэришэд түсэбөө 147 процент гүйсэдхэбэ. Мүн промкомбинадай часуудые заһабарилдаг ба моринной зэр зэмсэг оёдог, сабхишадай мастерскойнууд 1946 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые 115-һаа 141 процент хүртэр дүүргэһэн байна.

Эрхим сабхишад нүхэд Карпов, Бурков, Нефедов ба бусад ажалай даалгабарие үдэр бүридэ 200 процент хүртэр дүүргэжэ, цех дотороо түрүү һуури эзэлнэ.

Партиина, комсомольско ба профсоюзна организацинууд һүүлэй һаранuудта горпромкомбинадай бүхы мастерскойнууд ба цехүүдтэ дүй дүршэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ һуралсалые эмхидхэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Мүнөө үедэ энэ һуралсалда 200 хүн хабаадуулагданхай. Тэдэнэр энэ оной хоёрдохи квартал соо өөһэдөө элдэб юумэнүүдые оёхо, заһаха ба үйлэдбэрилхэ дүршэл шадабаритай болохо юм.

Энэ горпромкомбинадай оёдолой фабрикын коллектив январь, февраль һаранuудта уялгата түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байгаа һаа, март һарада 55 мянган түхэригэй оёдол ба заһабари хэжэ, түсэбөө 120 процент дүүргэһэн байна.

Оёдолой фабрикын коллективэй дунда ажалшан арадай захилнуудые оёдог мастерскойн коллектив жэшээтэ һайн амжалта туйлаа. Эдэнэр болбол март һарын даалгабарие 200 процент дүүргэбэ. Эрхим стахановецууд нүхэд Харитонова, Прокопьева, Блинникова, Шракер гэгшэд үйлэдбэриин даалгабарие 300 процент хүргэр дүүргэдэг байна.

Мүнөө энэ цехын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүхы оёдолшодой шадабари болгохын тула һуралсал эмхидхэгдээ. Энэ һуралсалда 20 гаран залуу хүдэлмэришэд хабаадуулагдаһан байна.

Гэбэшье, оёдолой фабрикын коллективэй дунда гадар хубсаһа оёдог цехын хүдэлмэрилэгшэд уялгата түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Түс цехын мастер нүхэр Думнова гэгшэ өөрынгөө цехын коллективэй дунда ажалай эмхидхэлые муугаар табижа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ шадаагүй байна.

Мүнөө горпромкомбинадай партиина, комсомольско организацинууд ба хүтэлбэрихы хүдэлмэрилэгшэд болбол майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ абаһан уялгаа бодото дээрэнь дүүргэхын түлөө хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ эхилээ.

Манай коллектив болбол Сталинска табанжэлэй түсэбөөр зоригжуулагдажа, 1946 оной хоёрдохи квартал соо үргэн хэрэглэлэй эд бараа болон эдеэ-хоол элбэгжүүлгэдэ өөһэдынгөө бүхы хүсэ шадалые элсүүлхэ байһаниинь лабтай.

И. ГОЛУБЦОВ, горпромкомбинадай партбюрогой секретарь.

Түрүү завод

ССР Союзай Барилгын материалнуудай Министерстводэ хабаатай заводуудай бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоһон манай республикын Шулуутайн известково заводой коллектив болбол һунгуулиин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эрхим һайн амжалта туйлаһан байгаа. Мүнөө түс заводой коллектив майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, март һарада известко хэхэ түсэбые 183 процент, түлеэ бэлэдхэлгэ—450 процент, түлеэ шэрэлгэ—133 процент дүүргэһэн байна.

Шулуутайн известково завод ССР Союзай Барилгын материалнуудай Министерствын бүхы заводуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсон, 1946 оной нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэхэ талаар түрүү заводуудай зэргэдэ гараа. Энэ завод болбол нэгэдэхи кварталай түсэбые известко хэлгээр 161,6 процент, түлеэ бэлэдхэлгэ ба шэрэлгээр 375 процент дүүргэһэн байна.

Түс заводой директор нүхэр Василий Нелюбин гэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ:

—Манай заводой коллектив нэгэдэхи квартал соо туйлаһан амжалтануудаа саашадань бэхижүүлхын түлөө майн урда тээхи социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Энэнэй ёһоор манай коллектив апрель һарын түсэбые апрелиин 20 хүртэр дүүргэхэ уялга абаһан байна. Тиин мүнөө түрүү бригаданууд ажалайнгаа даалгабарие үдэр бүриин 200 процент хүртэр дүүргэнэ.

1946 оной 1-дэхи квартал соо Доодо Березовкын кирпичисын завод тон ехэ гээгдэлтэ ороһон байгаа. Тэд мүнөөгэрэй байдал энэ заводой коллективэй өөрынгөө ажал хүдэлмэри дээрэ һайн амжалтануудые туйлажа эхилһэниие харуулна. Түс завод болбол март һара соо 300 мянган хэһэг түүхэй ба галдаһан кирпичисэ үйлэдбэрилхэ түсэбтэй байһан аад, тэрэнээ үлүүлэн дүүргэжэ шадаа.

Түс заводой директор нүхэр Мартынов март һара соо уялгата түсэбөө дүүргэхын түлөө бүхы коллективэйнгээ дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай бүтээсые 130 процент хүртэр дээшэлүүлһэн байна.

Мүнөө апрель һарын түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ тушаа хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, 1946 оной февраль һарада кирпичисэ үйлэдбэрилгэдэ дүршэлтэ хүдэлмэришэд дутуу байһан һаа, апрель һарада энэ завод хоёр хадаан соо хүдэлмэрилхэ дүршэлтэ хүдэлмэрилэгшэдөөр хангагдаа. Яагаад кирпичисын завод ниигэ олон дүршэлтэ хүдэлмэришэдтэй болооб гэхэдэ, энэ март һара соо 30 гаран залуу хүдэлмэришэдые хабаадуулһан үйлэдбэриин һуралсал эмхидхэгдэһэн юм. Мүнөө үедэ эдэнэрэй зарим хүдэлмэришэд өөһэдынгөө шадабарие дээшэлүүлжэ бригада ба халаануудые хүтэлбэрилдэг болоо.

Кирпичисын заводой коллектив болбол социалистическэ мүрысөө саашадаа үшөө ехэ үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай бүтээсые хүдэлмэришэдэйнгөө дүй дүршэлые дээшэлүүлжэ, энээнэй урда һарада туйлаһан амжалтануудаа бэхижүүлжэ шадаа, һаа, городой барилгада шухала хэрэгтэй хэдэн мянган хэһэг кирпичисэ түсэбһөө гадуур үгэжэ шадахань лабтай байна.

Г. БАЗИЛЕВСКИЙ.

„Бурят-Монголой Үнэн" газетын материалаар хэмжээ абтаба

„Колхозой зөөриие хаяжа байна"

Манай «Б-М. Үнэн» газетын энэ оной февралиин 24-дэ гараһан «Колхозой зөөриие хаяжа байна» гэһэн статьягай ёһоор шалгаад үзэхэдэ, тэндэ хэлэгдэһэн зүйлнүүд бултадаа тон зүб байгаа. ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой шиидхэбэрээр. Закаменай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ж. Раднаев колхозой хүдэлмэриие ба хабарай тарилгын бэлэдхэлые табаадуулһан дээрэһээ түрүүлэгшэһээ зайлуулагдаба.

Мүн тэндэ хэлэгдэһэн дутуу дунданууудые усадхахын түлөө эрид хэмжээ абажа, мүнөө түс колхоз хүсөө-ажалай машина зэбсэг заһабарилгые, хүрэнгэ үгаалгые болон бэшэ хабарай тарилгын бэлэдхэлнүүдые дүүргэбэ гэжэ манай редакцида мэдээсэбэ.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Мартын 30-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 30. (ТАСС). Трибуналай мүнөөдэрэй үглөөнэй заседани дээрэ сүүдлүүлэгшэ Риббентропһоо тэрэнэй үмөөрэгшэ Горн асуулга хэжэ үргэлжэлүүлбэ. Германида Мемельскэ областиие нэгэдүүлһэнэй шалтагаан тухай үмөөрэгшын асуудалда харюусахадаа, энэ область болбол «хуулита немецкэ газар» юм һэн гэжэ баталан хэлэхые сүдлүүлэгшэ оролдоно.

Польшодо Германиин добтолһон тухай хэлэхэдээ, энэ конфликтые урид болюулхын тула Германи өөрынгөө талаһаа хамаг бүхы боломоор юумые хэһэн шэнгээр сүүдлүүлэгшэ Риббентроп баталан хэлэнэ.

Сүүдлүүлэгшэ болбол гитлеровскэ агрессиин бусадшье актнуудые мүн лэ иимэрхүүгээр харуулна.

Бельги, Голланди болон бусад оронуудта добтолһон ушар байдал тухай мэдүүлгэ үгэхэдөө, Риббентроп хэзээшье мэдээжэ худал хуурмаг гитлеровскэ пропагандын «шалтагаануудые» харуулна. Францын диилдэһэнэй һүүлдэ тэрээндэ ямараар хандадаг байһан тухай хэлэхэ зуураа, вишийскэ правительствотой дахяад хани барисаа байгуулха ба тэрээнтэй хүсэдөөр бэе бэеэ ойлголсохо хүсэлэнтэй байһан тухайгаа сүүдлүүлэгшэ тон дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ. Гитлер болбол француузска вишийскэ правительствын толгойлогшо Петэндэ угаа һайнаар хандадаг һэн гэжэ сүүдлүүлэгшэ Риббентроп хэлэнэ.

Тэрэнэй өөрынь баяжаһан тухай асуудалда харюусахадаа, сүүдлүүлэгшэ Риббентроп иигэжэ мэдүүлбэ:

«Анха түрүүн нэгэ гэртэй байһан аад, хожом зургаан гэртэй болоо һэнт гэжэ англиинскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ һаяхан эндэ хэлэһэн байна. Түрүүшынгээ гэрые би 1922—1923 онуудта бариһан байнаб. Тиихэдэ нэгэ хэдэн газарай участогуудые худалдажа абаһан байхаб. 1934 ондо Берлин шадар Зоненбургнуудай имениие угай зөөри болгон абаа һэм. Бусад эдлэл зөөри гэбэл, Зальцбург шадарай ордон, Судетскэ областьдохи болон мүн Словакидахи ангууриин газарнууд ба гэрнүүд Рейнскэ областьдохи эдлэл зөөри тушаа хэлэхэдээ, тэдэниие өөрынгөө «ажалаар» олоһон гү, али Гитлерһээ бэлэг болгон абаһан байнаб гэжэ Риббентроп мэдүүлнэ.

Риббентропые саашань асуулта хэхэ ба тэрэнэй хэрэг тушаа документнүүдые үзүүлхэ ябадал апрелиин 1 болтор хойшолуулагдаба.

Апрелиин 1-эй үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, апрелиин 1. (ТАСС) Трибуналай үдэшын заседани дээрэ сүүдлүүлэгшэ Риббентроп болбол тэрээнэй гэмыень тодоруулан харуулха асуудалнуудта харюу үгэхэһөө зайлана. Чехословакиин территоридо немецкэ сэрэгүүдэй ороходо Чехословакида ямар нэгэн хашалта үзүүлэгдээ һэн гү гэжэ гэмнэгшэ Файф гэгшын асуухада, сүүдлүүлэгшэ хадаа «үгы» гэжэ һэнгэргүйгөөр мэдүүлбэ.

Тиигэбэшье хоёр талын зэргэ асуулта хэхэдэ, сүүдлүүлэгшэ хадаа Чехословакида хашалта үзүүлэгдэһэн байгаа гэжэ хэлэхэ баатай болоно.

Германскэ элшэн сайдай тушаалтайгаар Лондондо ошоходоо Англитай хэлсээ баталха аргагүй гэжэ тоолоо һэн гүт гэжэ Риббентропһоо асуухада, сүүдлүүлэгшэ болбол сэхэ харюу үгэхэһөө дахин бэеэ зайлуулна. Сүүдлүүлэгшын өөрынь документые гэмнэгшын үзүүлхэдэ, Риббентроп болбол һамда «нэгэ хэды номэжэ хэл хэ хэрэгтэй болоо һэн» гэжэ байжа гүбэнэнэ.

Германи хадаа эгээл һүүлэй үдэр болтор Данцигска асуудалые дипломатическа аргаар шиидхэхэ һанаатай байгаа һэн гэжэ Трибуналые этигүүлхые Риббентроп саашадаа оролдоно. Гэмнэгшын 1939 оной майн 23-да Гитлерэй хэлэһэн үгэһөө баримтануудые уншаһанайшье һүүлдэ, Риббентроп энээн тухай энэ шашаг үгээ саашань үргэлжэлүүлһээр лэ байха юм. «Данциг болбол хэлсээ хэжэ байхад юухэ бэшэ,—гэжэ Гитлер тиихэдэ хэлэһэн байгаа. Зүүн тээхи манай газарнуудые үргэдхэхэ тухай асуудал табигдаха ушартай. Ондоо арга үгы». Энэ үгэ тухай юушье мэдэхэгүйб гэжэ Риббентроп мэдүүлнэ.

Норвегидэ Квислингын һүйдхэл һанhаралай ажал хэхэдэнь финансироваладаг байгааб гэжэ сүүдлүүлэгшэ мэдэрнэ. Бусад бүхы юумэнүүдһээ гол таһа арсажа, Гитлертэй Квислингын уулзаһан тухай, Рейдертэй Квислингын хөөрэлдэһэншье тухай, германскэ верховно командованитай Квислингын бэшэлсэдэг байһаншье тухай юушье мэдэнэгүйб гэжэ сүүдлүүлэгшэ мэдүүлнэ. Норвегидэ добтолон орохо тухай тэрэнэй эхилхэһээ 30 час урда мэдээ һэм гэжэ сүүдлүүлэгшэ хэлэнэ.

Бельги ба Голланди тушаа бүхы асуудалнуудташье сүүдлүүлэгшэ болбол мүн иимэл тактика бариматална. Эдэ оронуудта добтолон орохын бэлэдхэл тухайшье, эдэ оронуудай хилэнүүдтэ сэрэгүүдэй ошожо байһан тухайшье, Бельги ба Голландиие хайрагамгүйгөөр ба эрид шууд бута сохихые эриһэн Гитлерэй сэхэ директивэнүүдшье тухай юушье мэдэхэгүй байгааб гэжэ этигүүлхые тэрэ оролдоно. Тэрэнэй, Риббентропын, Чианотай хөөрэлдэһэниие бэшэжэ абаһан өөрынь документ харуулхада, мүн лэ тэрээнһээ арсана. «Нейтралуудые бута сохижо», тэдэниие Германи ба Итали хоёрой хоорондо хубааха гэжэ гитлеровскэ правительствын шиидэнги байһаниие тэрэ хөөрэлдөөнэй үедэ Риббентроп мэдүүлһэн байна. Риббентроп болбол Бельги ба Голландиие Германида, Югославиие Италида үгэхэ һанаатай байгаа.

Гитлер Муссолини хоёр Балканиие бүдимтаран абажа, дайнай унжагайраа һаань, тэндэхи баялигуудые ашаглаха гэжэ хэлсэһэн байгаа. Гэмнэгшэ болбол Гитлерэй мэдүүлгые уншана, тэрээн соонь Гитлер хадаа «шэнэ правительствын декларациие хүлеэнгүйгөөр, национальна гүрэн болохо Югославиие үгы хэхын түлөө бэлдэхэ дүүрэн шиидэнги байнаб гэжэ хэлэгдэнэ. Ямаршье дипломатическа эрилтэнүүд хэгдэхэгүй. Ультиматумууд соносхогдохогүй. Хэрэгтэй болохо сэрэгүүдэй ба буу зэбсэгэй бэлэн болохотой адли добтолго хэжэ эхилхэбди».

Сүүдлүүлэгшэ:—Би ойлгоногүйб, та юу хэлэхэ һанаатайб та?

Гэмнэгшэ:—Мүнөө та ойлгохот. Танай политика хадаа Югославида ямаршье дипломатическа юумэнүүдэй байбашье добтолхо гэһэн удхатай байгаа. Таанар Югославида добтолхо Белградые һандаргаха шиидхэбэри абаһан байнат. Энэ зүб гү?

Сүүдлүүлэгшэ:—Энээн тушаа зохихо мэдүүлгэ хээгүйдөө би энэ асуудалда тиимэ гү, али бэшэ гү гэжэ харюусажа шадахагүйб.

Гэмнэгшэ:—Тиимэ гү, али бэшэ гү гэжэ харюусахагүй һаа, юрдөөшье бү харюусагты.

Советскэ Союзда хэһэн добтолгын ушар байдалнуудые гэмнэгшын элирхэйлжэ асуухада, Риббентроп дахин бултыень арсана. Советскэ Союзда добтолхо гэһэн Гитлерэй шиидхэбэри тухай, энэ добтолгодо 1940 оной зун эхилһэн сэрэгэй бэлэдхэлнүүд тухай юушье мэдэхэгүй байгааб гэжэ Риббентроп хэлэнэ. Энэ бэлэдхэлые элирхэйлэн харуулһан хэдэ хэдэн баримтануудые гэмнэгшэ харуулна. Тиихэдэшье Риббентроп нэгэ янзаар: «Үгы энээн тухай би юушье мэдэхэгүй байгааб» гэжэ харюусана.

Гэмнэгшэ:—1940 оной декабрьда Барбароссын түсэбые баталхадаа Гитлер танда юушье хэлээгүй һэн гү?

Мүн энээшье асуудалда сүүдлүүлэгшэ болбол худал хэлэжэ һурамал ёһоороо «үгы» гэжэ харюусана. Сүүдлүүлэгшэ болбол мүн иимэ янзаараа Англи ба Холбоото Штадуудта Японини добтолходо туһалалсаһан өөрынгөө үүргые арсаха гэжэ оролдоно. Тэрээндэ немецкэ документнуудшье харуулһанай һүүлдэ мүн лэ арсана.

Тэрэнэй өөрын ябадал тухай хэлэхэдэшье хэмжээгүйгөөр худалаар хэлэхэ тактикаяа сүүдлүүлэгшэ орхиногүй. Тэрэ хадаа СС-тэ байһанаа яашье мэдэрхэ дурагүй байха юм.

Эсэсовец Риббентропые доохо зэргэһээ генерал-лейтенант нэрэ зэргэтэй адли обергруппенфюрерэй зэргэдэ дэбжүүлһэн тухай бэшэгдэһэн Риббентропын нюурай эсэсовскэ бүхы хэрэгүүдые харуулжа, гэмнэгшэ болбол энэ худал үгыень хүнгэнөөр тодоруулна.

Сүүдлүүлэгшэ болбол Гиммлертэй нилээд ехээр бэшэлсэдэг байгаа гэжэ гэмнэгшэ һануулна. Сүүдлүүлэгшэ түргэнөөр иигэжэ харюусана: «Тиимэ, биднэр СС-тэнэй элдэб хэрэгүүд тушаа үгэ ниилэдэг байгаабди».

Гэмнэгшэ:—Итангаяа концентрационно лагерьнууд тушаа гү?

Сүүдлүүлэгшэ болбол түргэнөөр толгойгоо һэжэрээд: «Үгы, концлагерьнууд тушаа юушье мэдэхэгүй байгааб» гэжэ дуугарна. Риббентропын олон поместинуудһээ зарьманиинь концлагерьнуудтай сэхэ хамаатай байһаниие харуулһан карта гэмнэгшэ харуулха баатай болоно. Риббентроп дахин толгойгоо һэжэрэн, концлагерьнууд тухай эндэ процесс дээрэ түрүүшынхеэ дуулажа байнаб гэжэ хэлэнэ.

Эзэмдэгдэһэн оронуудай патриодуудые гитлеровецүүдэй хатуу шангаар хэһээһэн тухай юушье дуулаагүйб гэжэ мүн тэрэшэлэн сүүдлүүлэгшэ мэдүүлнэ. «Партизанска районуудые шатааха» гэжэ Чианода Риббентропын зүбшөөрһэниие бэшэһэн немецкэ документые тэрээндэ үзүүлхэдэнь, сүүдлүүлэгшэ болбол «шатааха» гэһэн үгэ хадаа «ямаршье зэмэгүй үгэ» гэжэ «баталхые» оролдоно. Риббентроп болбол партизануудые—эрэшүүл, эхэнэрнүүд ба хүүгэдые—үгы хэхэ гэжэ итальянецүүдтэ зүбшөөрһэн тухай хэлэһэн арсашагүй документые гэмнэгшэ харуулна. Сүүдлүүлэгшэ сэхэ харюуһаа зайлаха гэжэ ехээр оролдоошье һаа, иигэжэ хэлээб гэжэ мэдэрхэ баатай болоно. Германиие хүдэлмэришэ хүсөөр хангахын хэрэгтэ эгээл эрид шууд ба хатуу хэмжээнүүдые абахые Риббентроп эридэг байба. Хүсэд худалаар хэлэжэ һурашаһан энэ гэмтэн болбол мүн эндэшье «энэтнай миниин һаналые харуулнагүй» гэжэ шашана.

Энээндэ Трибуналай үдэшын заседани дүүрэбэ

„СССР-эй арадуудай хани барисаан" выставкэ Бухарестдэ нээгдэбэ

БУХАРЕСТ, апрелиин 2. (ТАСС). Эндэ мартын 30-да ёһололой оршон байдалда элдэб олонитын ба культурна организацинуудай олон тоото түлөөлэгшэдэй байхада «СССР-эй арадуудай хани барисаан» гэжэ выставкэ нээгдэбэ. Информациин министр Константинеску—Яш, Пархон, Румыниида һуугаа СССР-эй сайд С. И. Кавтарадзе гэгшэд ... Выставкэ хадаа нээгдэһэнэй... шын үдэрһөө румынска столи... зоной ехэ анхаралые хандуул...

Болгариин эсэгэ ороной фронтын национальна комитедэй декларац...

СОФИЯ, апрелиин 2. (ТАСС). Шэнэ болгарска правительство тухай эсэгэ ороной фронтын национальна комитедэй декларации хэблэлдэ тунхаглагдаба. Декларацида иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Эсэгэ ороной фронтын партиин түлөөлэгшэдтэй ба хоёр оппозиционно бүлэгүүдэй түлөөлэгшэдтэй премьерэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдые һайнаар мэдэжэ байһан эсэгэ ороной фронтын национальна комитет хадаа эсэгэ ороной фронтын шэнэ правительство байгуулгые гүйсэдөөр һайшаагаад, эсэгэ ороной фронтын программые бэелүүлхэдэ ба арадай демократическа дотоодын ба гадаадын, экономическа ба культурна политикые хатуу сэхээр ба шударгыгаар ябуулхада тэрээниие эгээл үргэнөөр ба эдибхитэйгээр дэмжэлсэхые бүхы болгарска патриодууд ба патриоткануудые уряална.

Манай арадай интересүүдтэй юрдөөшье таарахагүй ба манай ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалда хорото нюурай ба бүлэгүүдэй интересүүдээр ...нүүдээр хүтэлэгдэжэ байһан ... лидернүүд мүнөөшье Москва... бэриие бэелүүлхэ ябадалые ... гэжэ эсэгэ ороной фронтын ... комитет ехэ дураа гутажа тэм...

Тиимэ дээрэһээ оппозици... хадаа арад зондо шухала орон... ронын байдалые түргэнөөр ... ябуулха ба эб найрамдалай ... дые баталха хэрэгые һаатуул...тай байна.

Эсэгэ ороной фронтын нацио...митет болбол оппозиционно ... энэ ябадалые буруушаагаад, ... та тон шухала арадай нэгэдэл... һэдэһэн оппозицида эгээл эрид ... харюу сохилто үгэхые болгарска ... уряална»

Декларацида эсэгэ ороной фро...циональна комитедэй бүхы чле... табиба.

Грецидэхи һунгалтанууд

АФИНЫ, апрелиин 1. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдэр Грецидэ парламентскэ һунгалтанууд үнгэрбэ. Эмхи журамые сахихын түлөөдэ бүхы полици ба национальна гварди гульдхагдаһан байна. Афинын ба Пирейн үйлсэнүүдээр, илангаяа хүдэлмэришэдэй байдаг газарнуудаар, хүсэтэ моторизированнэ патрульнууд бүхэли үдэртөө ябаба. Афинада ба Пирейдэшье һунгагшадые урнануудта баалан асарһан ушарнууд олон байба. Һунгалтые буруушаан арсагшадай зариманиинь арестовалагдаһан байна. Провинцинуудһаа абтаһан хүсэд бэшэ мэдээнүүдэй ёһоор тэндэ монархистнуудай зэбсэгтэ хүсэнүүд ба һунгалтые буруушаан арсагшадай хоорондо тулалдаанууд болоһон байна.

Голосоо үгэһэн хүн бүхэн хоёр ба олон дахин голосовалхагүйн тула угаагдадаггүй шэр худар хургаяа хэхэ гэһэн хуулита мэдүүлгэ бэелүүлэгдээгүй. Угаагдадаггүй шэрые хэрэглэхэ ушар энэ шалгалтые үлүү болгоно гэжэ һунгагшадай список шалгаха тухай хуулиин үшөө батлагдаагүй байхада түсхай нюурнуудай мэдүүлһэниинь мэдээжэ байна. Зарим районуудта, жэшээлхэдэ, монархическа бандануудай һүйдхэлэй дэлгэрһэн нютагуудай нэгэн болохо Каламатада голосовани хадаа 3 часаар үргэлжэлүүлэгдэһэн байна. Монархическа фашистскэ организациин толгойлогшо Зервас гэгшын опорно пункт болохо Янин гэжэ городто һунгагшадай дүрбэн хубиин гурбань һунгалтада хабаадахаһаа арсаба, монархизмын түшэг гэжэ тоологдодог Триполистэ һунгагшадай 60 процент голосовалаагүй. Һунгалтын сагай үнгэрһэн хойно һунгуулиин участок дээрэ голосовалха хүсэлэнтэй олон һунгагшадай байбал мүнөө байһан хуулиин ёһоор һунга... жэлүүлжэ болохо юм. Үнэнһөө ... хабаадахаһаа арсагшадай ехэ ... ба һунгуулиин участогта ямар... гүй байһан районуудта һунгалт... гэлжэлүүлэгдэһэн байна.

Зүгөөр террор болбошье, ... хуулиие эбдэһэн байбашье, ... мэдээгээр Афинада һунгагшадай ... үлүү 40 шахуу процент һунга... руушаажа, хабаадахаһаа арсаба... Олон городуудта (Ларисса, Волос ...) һунгагшадай 75 хүртэр процент ... галтые буруушаажа арсаба. За... риин газарнуудта голосоо үгэ... 15 процентһээ дээшэ болоогүй ...

Энэ һунгалтые сэгнэхэдээ, ... мүнөөнэй байдалда һунгалтые ...жа арсаһан ябадалые полити... тагаанһаа ондоо шалтагаанаар ... жашье тайлбарилжа болохогүй ... һунгалтада хабаадахаһаа зайл... рандаа «аюултай коммунистнууд» ... тоологдохо гэһэн соносхол ... уридшалан гаргаһан юм. Һунга... руушаажа арсаха гэжэ шиидхэһэн ... хадаа гансашье хүдэлмэришэд... һаа бэшэ, мүн зарим ушарнууд... наһанһаашье һалахаһаа айһан ... гээшэ. Хэрбээ иимэ тухэлтэй ... нуудай эсэстэ парламентда ехэ... монархистнуудай эзэлээ һаа, ... тай бэшэ болохо байна. Хамаг ... дээнүүдэй ёһоор монархистнууд ... «национальна союз» гэһэн ... Банзелос ба Канеллопулос гэгшэ... тинуудай блок, тиигээд Софулис... ральна парти ороно. Хитосуу ... ческа фашистска организации ... хадаа хүсэдөөр диилдэгдээ.

Гречэскэ правительство байгуулхые монархистнуудта даалгагдаба

АФИНЫ, апрелиин 2. (ТАСС). Регент хадаа монархическа «арадай» партиин хүтэлбэрилхы советдэ кабинет байгуулхые даалгаба. Даалгабаринь тэдэнээр хүлеэн абтаба. Монархическа парти болбол Папандреу, Венизелос ба Канеллопулос («Национальна союз») гэгшэдэй блогтой хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байна.

«Арадай» парти хадаа премьерэй тушаалһаа арсажа, энэ тушаалда «нийтын этигэдэг нюурые» дэбжүүлхые дурадхаба.

ЛОНДОН, апрелиин 2. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдэшэлэн греческэ дотоодын хэрэгүүдэй министерствын тунхаглаһанай ёһоор 900 һунгуулиин участогуудта, эдэ ... даар регистрацилагдаһан 527.7... гагшадһаа ойролцоол 274242 хүн ... валба гэжэ Рейтер агентство ... дамжуулна. Һунгалтада хабаада... нууд 47 процент болоно.

ЛОНДОН, апрелиин 27. (ТАСС). ... галтанууд дунда зэргээр һунг... 40 процентнь хабаадабагүй гэж... на гэжэ британска радиовещательна корпорациин корреспондент Афинаһаа ... сэнэ. Крит арал дээрэ һунгагшад... хадынь Лесбос арал дээрэ гурбан ... хубинь голосовалаагүй

Софулисай мэдүүлгэ

АФИНЫ, апрелиин 2. (ТАСС). Монархистнууд болбол гүрэнэй байгуулалта тухай асуудал тушаа нэгэ һарын үе соо плебисцит үнгэргэхэ һанаатай гэжэ корреспондентнүүдтэ Софулис мэдүүлбэ. Һунгалтануудһаа арсаһан хүнүүдэй процент ехэ байна, голосованиһаа зайлаха ябадал хадаа политическэ хамаархалгүй ябадалые харуулна бэшэ, харин эсэргүүсэлгын зэбсэг гэжэ хэрэглэгдэһэн байна гэжэ Софулис тэмдэглэнэ. Энэ талаар ... най һунгалтануудтай жэшээлхэ ... гүй, юундэб гэхэдэ мүнөө бол... вани хадаа үндэр дэбжэлтын ... үнгэрһэн байна гэжэ тэрэ хэлэ...

Правительстводо хабаадаха ... «арадай» (монархическа) парти... хайһаа Софулис арсаад, оппози... хэб гэжэ мэдүүлбэ.

Шэнэ бельгийскэ правительство

ПАРИЖ, мартын 31. (ТАСС). Бельгида Ван Акер (социалист) түрүүтэй шэнэ правительство байгуулагдаба гэжэ Франс Пресс агентство дамжуулна. Гадаадын хэрэгүүдэй министрын ба гадаадын худалдаа-наймаанай министрын тушаал Спаакта (социалист,) даалгагдаба.

Тэрээнһээ гадна, правительствын составта 5 либералнууд, 4 коммунист..., 4 социалистнууд ба 3 партиин ...нууд оролсобо.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСА...

РЕДАКЦИ БА ХЭВЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 3.. ТЕЛЕГРА... АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной ж... и промышленности —7-89, ...льского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). об'явлений 2-64 (2 зв.).

Н—00582. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж ...